

Opinnäytetyö (AMK)

Liiketalous

Juridiikka

2012

Pirjo Pomell

TAKSINKULJETTAJAN AMMATTIPÄTEVYYTTÄ KOSKEVAN LAIN ELINKAARI JA LUPAMENETTELY

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU
TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Pirjo Pomell

TAKSINKULJETTAJAN AMMATTIPÄTEVYYTTÄ KOSKEVAN LAIN ELINKAARI JA LUPAMENETTELY

Laki taksinkuljettajan ammattipätevyydestä astui voimaan 1.1.2010. Lain mukaan kaikkien taksinkuljettajien on uusittava ajolupansa 31.12.2014 mennessä ja tämän jälkeen lupa tulee uusia aina viiden vuoden välein, kunnes hakija täyttää 70 vuotta. Ajolupa myönnetään poliisin lupayksikössä. Tämä opinnäytetyö on tehty toimeksiantona Varsinais-Suomen poliisilaitoksen, Turun pääpoliisiaseman lupayksikköä varten. Työn tavoitteena oli luoda toimeksiantajayrityksen sisäiseen käyttöön kuvaus taksinkuljettajan ajoluvan hakemusprosessista sekä yksityiskohtaiset ja selkeät ohjeet ajoluvan myöntämisestä. Ohjeiden tarkoituksena on helpottaa toimistosiihteerien työtä ja edistää joustavampaa ja asiantuntevampaa asiakaspalvelua.

Työn teoriaosa käsittelee lain elinkaarta, lain valmistelusta päätöksen tekoon ja lakien vaikutukseen sekä kytkentä takaisin lain valmisteluun. Asiaa on käsitelty taksinkuljettajien ammattipätevyyttä koskevan lain elinkaaren mukaisesti. Teoriaosuuden lähteinä on käytetty Talan teosta Lakien laadinta ja vaikutukset sekä lain taksinkuljettajan ammattipätevyydestä laadintaan liittyviä internetsivustoja.

Työn toiminnallisessa osassa on kuvattu yksityiskohtaisesti ajolupahakemuksen käsittelyä ja myöntämistä aina valmiin ajoluvan luovuttamiseen asti. Työssä on lisäksi esitetty ajoluvan peruuttamista koskevaa käytäntöä. Käsikirja on toteutettu käyttäen hyväksi poliisin sisäistä materiaalia, kuten Sisäasiainministeriön tiedotetta taksinkuljettajan ammattipätevyyttä koskevan lain voimaan tulosta, Poliisihallituksen ohjeita ajokieltoon määräämisestä ja varoituksen antamisesta taksinkuljettajan ammattipätevyydestä annetun lain mukaisesti sekä Varsinais-Suomen poliisilaitoksen ohjeita taksinkuljettajan ajoluvan peruuttamisesta.

Tietojen syventämiseen käytettyjen avointen haastattelujen perusteella laki taksinkuljettajien ammattipätevyydestä koettiin hyvin tarpeelliseksi. Taksinkuljettajien ammattitaidon kehittäminen, asiakaspalvelun ja kuljetusten turvallisuuden parantaminen sekä liikenneturvallisuuden lisääminen ovat asioita, jotka luovat toimivan taksiliikenteen ja lisäävät omalta osaltaan alan arvostusta ja houkuttelevuutta.

ASIASANAT:

ammattiajolupa, ammattipätevyys, hakemusprosessi, luvat, ajo-oikeus, taksit, taksinkuljettajat

BACHELOR'S THESIS | ABSTRACT

TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Degree programme of Business Administration | Law

Spring 2012 | 56

Kaisa Sorsa

Pirjo Pomell

LIFE CYCLE OF THE ACT ABOUT PROFESSIONAL COMPETENCE OF TAXI DRIVERS AND AUTHORIZATION PROCEDURE

The Act about professional competence of taxi drivers came into effect on the 1st of January, 2010. According to the law, all taxi drivers must renew their driving permit by the 31st of December, 2014 and after this every five years until the applicant turns seventy. Taxi-driver licenses are issued by the police. This thesis was compiled as an assignment for the licensing unit of Turku Head Police Station and is meant for their internal use. The objectives of the thesis are to describe the application process for the taxi driver license and to create detailed and clear instructions for granting the driving permit. The instructions are intended as a reference for the secretaries and a support for more flexible and professional customer service.

The theory part of the thesis covers the whole life cycle of the law, from drafting the law to the decision making and to the effects of the law, making also the connection back from the effects to the drafting of the law. Tala's book "Lakien laadinta ja vaikutukset" was used as a reference for the theory part, as well as online resources related to the law for cabdrivers' professional qualifications.

The practical part of the thesis describes in detail the process of applying for the driving permit, from handling and approving the application to handing over the ready license to the customer. In addition, it contains the process for cancelling a driving permit. The handbook was created based on the internal material from the police, such as information given by the Ministry of the Interior about the law for cabdrivers' professional qualifications coming into effect, instructions from the National Police Board about ordering a driving ban and giving a warning according to the law for cabdrivers' professional qualifications and the instructions of Turku Head Police Station for cancelling a driving permit.

According to the interviews conducted as a part of the thesis, the law for taxi-drivers' professional qualifications was considered important. Increasing the professional skills of the taxi-drivers, improving the customer service and getting better road safety are necessary for creating a working taxi business and add to the respect and attractiveness of the field.

KEYWORDS:

Health insurance data, professional qualifications, application process, permits, right to drive, taxi, and taxi-drivers

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	6
1.1 Aiheen valinta	6
1.2 Opinnäytetyön suunnitelma ja tavoitteet	7
1.3 Taustatietoa toimeksiantajasta	8
2 LAKI TAKSINKULJETTAJAN AMMATTIPÄTEVYYDESTÄ 685/2009	11
2.1 Lain elinkaari	11
2.2 Lainsäädännön vaiheet	13
2.2.1 Lakiehdotus eduskunnalle	14
2.2.2 Lähetekeskustelu	17
2.2.3 Ensimmäinen ja toinen käsittely	19
2.2.4 Lain voimaantulo	20
2.3 Lain sisältö	21
2.4 Lain vaikutukset	22
2.5 Lain muuttaminen	23
3 TAKSINKULJETTAJAN AJOLUPA	27
3.1 Yleistä	27
3.2 Myöntämisen edellytykset	27
3.3 Ajoluvan hakemusprosessi	28
3.4 Kielteinen päätös	30
3.5 Luvan peruuttaminen	31
3.5.1 Peruuttaminen toistaiseksi 17 §	32
3.5.2 Peruuttaminen määräajaksi 18 §	33
3.5.3 Peruuttaminen väliaikaisesti 19 §	33
3.5.4 Varoitus 22 §	34
3.5.5 Seuraukset ajoluvan peruutuksesta	34
3.6 Lupakortti	36
4 MIELIPITEITÄ LAISTA JA SEN VAIKUTUKSISTA	37
4.1 Haastattelujen taustatiedot	37
4.2 Lain hyviä puolia	37
4.3 Kehitettäviä asioita	38
4.4 Lain vaikutukset	39

5 JOHTOPÄÄTÖKSET	41
LÄHTEET	43

LIITTEET

Liite 1. Laki taksinkuljettajan ammattipätevyydestä 685/2009 - haastattelupohja
Liite 2. Käsikirja taksinkuljettajan ajoluvan hankkimisesta

KUVAT

Kuva 1. Varsinais-Suomen poliisiasemat (Poliisi 2012b).	9
Kuva 2. Valmis ajolupa (Taksi 1/2010)	36

KUVIOT

Kuvio 1. Lain elinkaari (Tala 2005, 1).	11
Kuvio 2. Lain käsittelykaavio (Eduskunta 2012b).	14

TAULUKOT

Taulukko 1. Yhteenveto Varsinais-Suomen poliisin määräämistä ajokieltoajoista	35
---	----

1 JOHDANTO

1.1 Aiheen valinta

Suoritin opintoihini liittyvän työharjoittelun Varsinais-Suomen poliisilaitoksen, Turun pääpoliisiaseman lupayksikössä 7.3.–3.6.2011. Tutustuin harjoitteluni aikana niin lupayksikön ajokortit/passit-ryhmän että lupa-asioiden ryhmän työtehtäviin. Työharjoitteluni lisäksi sain jatkaa kesätyöntekijänä samoissa tehtävissä vielä 4.6.–6.9.2011 välisen ajan, joten yhteensä puolen vuoden työkokemuksesta jäi mielestäni melko hyvä kuva poliisin toimialaan kuuluvien lupa-asioiden käsittelystä.

Mukavan ja antoisan työharjoitteluni lisäksi Varsinais-Suomen poliisilaitokselta annettiin minulle aihe opinnäytetyötäni varten. Tehtävänäni olisi laatia taksinkuljettajan ajoluvan hakemusprosessista käsikirja ajokortit/passit-ryhmän sisäiseen käyttöön. Oppaalle tulee olemaan käyttöä, koska 1.1.2010 voimaan tulleen taksinkuljettajien ammattipätevyydestä säädetyn lain mukaan kaikkien taksinkuljettajien on uusittava lupansa 31.12.2014 mennessä ja tämän jälkeen lupa tulee uusua aina viiden vuoden välein, kunnes hakija täyttää 70 vuotta.

Vuonna 2006 lakia valmisteltaessa henkilöauton ammattiajolupia oli rekisterissä 86 806 kappaletta. Taksinkuljettajia arvioitiin olevan noin 20 000, koska Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen myöntämiä taksilupia oli noin 9 500 kappaletta. Määrät ovat pysyneet suhteellisen vakioina. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus myönsi Varsinais-Suomeen vuodelle 2012 yhteensä 832 taksilupaa. Edellisestä vuodesta lupien määrä väheni kolmella. Luku tarkoittaisi, että mahdollisia taksinkuljettajan ajoluvan hakijoita tällä alueella tulisi olemaan mahdollisesti noin 1700. Taksiliiton arvion mukaan ensimmäinen suuri hakemusmäärä tulee poliisille syksyllä 2014, jolloin kaikki ennen lain voimaan tuloa myönnettyt ajoluvat on viimeistään uusittava. Tämä teettää lupayksikössä runsaasti töitä ja hakemusten nopea ja asiantunteva käsittely onkin ensiarvoisen tärkeää.

Aihe kiinnosti minua. Se sopi mielestäni hyvin osaamisalueeni opinnäytetyöksi ja koska käsikirjalle oli todellista tarvetta, olin valmis ottamaan haasteen vastaan.

1.2 Opinnäytetyön suunnitelma ja tavoitteet

Opinnäytetyöni teoriaosuudessa selvitän, millainen lainsäädäntö Suomessa on ja millainen juuri taksinkuljettajien ammattipätevyyttä koskevan lain laadintaprosessi oli. Kuvailen lakien vaikutuksia ja mitkä olivat kyseisen lain laatimisen taloudelliset ja yhteiskunnalliset vaikutukset sekä vaikutukset viranomaisten toimintaan. Tarkastelen lisäksi 29.4.2011 lakiin tehtyjä muutoksia, jotka tulevat voimaan pääsääntöisesti 19.1.2013, mutta joista muutamat tulivat voimaan jo 1.6.2011. Selvitän, miksi uuteen lakiin jouduttiin tekemään muutoksia jo näin pikaisesti.

Teoriaosuutta varten tutustuin Talan kirjoittamaan teokseen Lakien laadinta ja vaikutukset sekä Eduskunnan lainsäädäntöä käsitteleviin sivuihin. Taksinkuljettajien ammattipätevyyttä koskevan lain laadintaprosessin selvittämiseksi tärkeimpinä lähteinäni ovat Laki taksinkuljettajien ammattipätevyydestä, Hallituksen esitykset Eduskunnalle laiksi taksinkuljettajan ammattipätevyydestä, Liikenne- ja viestintävaliokunnan mietinnöt sekä Eduskunnan vastaukset.

Opinnäytetyöni ydinasia on taksinkuljettajan ajoluvan hakemusprosessi. Tarkastelen yksityiskohtaisesti ajolupahakemuksen käsittelyä, mahdollista kielteistä päätöstä sekä myöntämistä aina valmiin ajoluvan luovuttamiseen. Selvitän työssäni lisäksi ajoluvan peruuttamista koskevaa käytäntöä. Käsikirjan laatimista varten sain poliisin sisäistä materiaalia, kuten Sisäasiainministeriön tiedotteen taksinkuljettajan ammattipätevyyttä koskevan lain voimaan tulosta sekä Poliisihallituksen ohjeet ajokieltoon määräämisestä ja varoituksen antamisesta taksinkuljettajan ammattipätevyydestä annetun lain mukaisesti. Käytän työssäni myös poliisin sisäistä koulutusmateriaalia 1.6.2011 voimaan tulleista lakimuutoksista sekä Varsinais-Suomen poliisilaitoksen ohjeita taksinkuljettajan ajoluvan peruuttamisesta.

Mielipiteet laista ja sen vaikutuksista ovat osa kvalitatiivista tutkimustani. Tiedonkeruun päämenetelmänä käytän avointa haastattelua eli pyrin selvittämään haastateltavien ajatuksia, mielipiteitä, tunteita ja käsityksiä sen mukaan kuin ne aidosti tulevat vastaan keskustelun kuluessa. Haastattelut toteutan yksilö- ja ryhmähaastatteluina (Hirsjärvi ym. 2001, 196–197.) Laki on ollut tällä hetkellä voimassa reilut kaksi vuotta, joten lain valmistelun yhteydessä arvioituista vaikutuksista on saatu jo konkreettista näyttöä. Selvitän haastattelujen avulla eri asiantuntijoiden, kuten taksinkuljettajien, Suomen Taksiliiton edustajien sekä viranomaisten käsityksiä lain vaikutusten toteutumisesta.

Työni tavoitteena on ensisijaisesti selvittää lain laadintaa ja täytäntöönpanoa käyttäen esimerkkinä lakia taksinkuljettajan ammattipätevyydestä sekä siihen liittyvää ajoluvan hakemusprosessia. Opinnäytetyönä tehtyä käsikirjaa tullaan hyödyntämään Turun pääpoliisiaseman lupayksikön ajokortit/passit-ryhmän taksinkuljettajien ajolupahakemus käsittelyssä. Oppaan avulla toimistosihteerit pysyvät palvelemaan asiakkaitaan joustavammin ja asiantuntevammin.

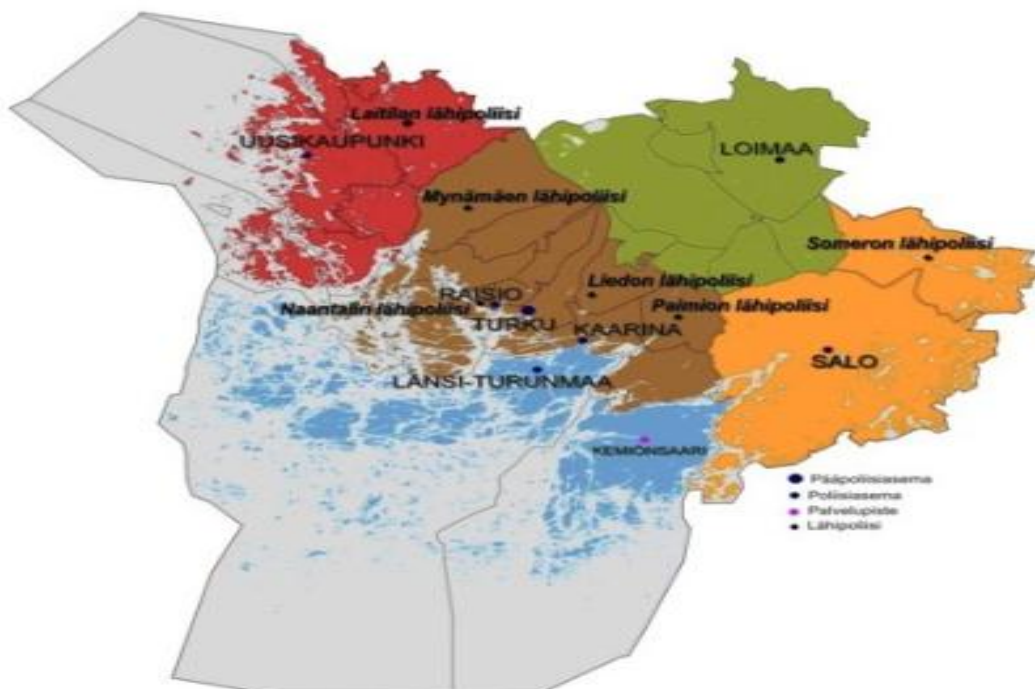
1.3 Taustatietoa toimeksiantajasta

Suomen paikallispoliisi koostuu 24 poliisilaitoksesta, joiden palveluverkkoja ovat pääpoliisiasemat, poliisiasemat, poliisin palvelupisteet sekä yhteispalvelupisteet. Poliisilaitosta johtaa poliisipäällikkö. Paikallispoliisin tehtävänä on ylläpitää yleistä järjestystä ja turvallisuutta, toimia rikollisuuden ennalta ehkäisemiseksi, tutkia rikoksia ja muita yleistä järjestystä tai turvallisuutta vaarantavia tapahtumia, ohjata ja valvoa liikennettä sekä toimia liikenneturvallisuuden edistämiseksi ja suorittaa muut poliisille säädetyt tai määrätyt tehtävät. (Poliisi 2012a.)

Paikallispoliisi vastaa myös toimialueensa asukkaiden lupapalveluista. Lupapalveluita on tarjolla noin 150 poliisilaitosten toimipisteessä ja yli 80 yhteispalvelupisteessä ympäri maata. Poliisin lupapalvelut liittyvät pääasiassa poliisin varsinaisiin ydintoimintoihin yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseen, rikosten ennalta estämiseen ja liikenneturvallisuuden edistämiseen. Poliisiasemi-

en palvelupäivystykset ottavat vastaan mm. rikosilmoituksia ja lupapalveluiden puolella asioidaan passi-, ajokortti- ja muissa lupa-asioissa (Poliisi 2012a.)

Varsinais-Suomen poliisilaitos on maan toiseksi suurin poliisilaitos, jonka toiminta-alueeseen kuuluu 28 kuntaa, asukkaita yli 450 000. Poliisi palvelee Varsinais-Suomessa Turun pääpoliisiasemalla ja kuudella poliisiasemalla, jotka sijaitsevat Raisiossa, Kaarinassa, Uudessakaupungissa, Paraisilla, Salossa ja Loimaalla (kuva 1). Poliisilaitoksella työskentelee 650 henkilöä, joista poliiseja on noin 520, muut ovat toimistohenkilökuntaa ja vartijoita. Toimintaa johtavan poliisipäällikön apuna toimii johtoryhmä, johon kuuluvat apulaispoliisipäälliköt, poliisilinjan sektorijohtajat, henkilöstön edustajat ja poliisipäällikön erikseen määräämät henkilöt. (Poliisi 2012b.)

Kuva 1. Varsinais-Suomen poliisiasemat (Poliisi 2012b).

Varsinais-Suomen poliisilaitoksen toiminta on jaettu kolmeen linjaan; poliisitoiminta, hallinto- ja esikuntapalvelut sekä lupahallinto, johon kuuluvat: 1) Salon, Loimaan ja Uudenkaupungin palveluryhmät, 2) Turun ja Raision palveluryhmät sekä 3) Kaarinan ja Länsi-Turunmaan palveluryhmät. (Poliisi 2012b.) Turun

pääpoliisiaseman lupayksikkö on puolestaan jaettu ajokortit/passit-ryhmään, lupa-asioiden ryhmään sekä ulkomaalaisasioiden ryhmään.

Ajokortit/passit-ryhmässä vastaanotetaan passi-, henkilökortti- ja ajokortti-hakemuksia ja tehdään niihin liittyviä lupapäätöksiä. Näiden lisäksi ryhmässä käsitellään erilaisia muita lupahakemuksia, kuten vammaisen pysäköinti-, taksi-, opetus- ja harjoituslupahakemuksia.

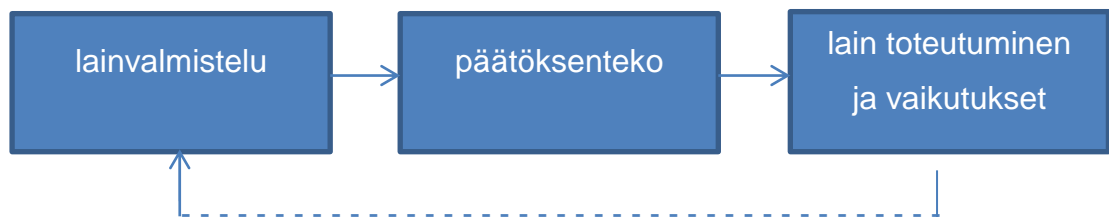
Lupa-asioiden ryhmä on keskittynyt aseiden hankkimis- ja hallussapitolupahakemuksiin sekä järjestyksenvalvojaksi, vartijaksi tai turvasuojaajaksi hyväksymishakemuksiin. Myös erilaisten raha- ja tavara-arpajaisiin, yleisötilaisuuksiin ja -tapahtumiin sekä rallikilpailuihin liittyvät hakemukset kuuluvat ryhmän työtehtäviin.

Ulkomaalaisasioiden ryhmässä myönnetään oleskelulupia (uudet, määräaikaiset ja pysyvät oleskeluluvat), pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen EY-oleskelulupia, annetaan EU-kansalaisen oleskeluoikeuden rekisteröintitodistuksia ja todistuksia pysyvästä oleskeluoikeudesta sekä myönnetään unionin kansalaisen perheenjäsenen oleskelukortti ja pysyvä oleskelulupakortti sellaiselle EU-kansalaisen perheenjäsenelle, joka ei ole itse unionin kansalainen.

2 LAKI TAKSINKULJETTAJAN AMMATTI-PÄTEVYYDESTÄ 685/2009

2.1 Lain elinkaari

Lain laadintaa ja sen vaikutuksia voidaan parhaiten kuvata lain elinkaarimallin avulla. Lain elinkaarimallissa prosessi jaetaan kolmeen vaiheeseen. (Tala 2005, 1.)

Kuvio 1. Lain elinkaari (Tala 2005, 1).

Ensimmäisessä vaiheessa, lain valmistelussa, selvitetään uuden säädöksen tarvetta, suunnitellaan sen sisältö ja laaditaan ehdotukselle perustelut. Työskentelyn tuloksena on tarkoitus syntyä valmis säädösehdotus, joka sisältää säännöstekstit ja niitä koskevat perustelut. Suomessa lainvalmistelu kuuluu ensi sijassa valtioneuvoston ja sen virkakunnan tehtäviin. (Tala 2005, 1–2.)

Talan mukaan tärkein lainvalmistelutyön ohje on hallituksen esityksen laatimisohteet, jotka ensimmäisen kerran annettiin 1970-luvun puolivälissä. Ohjeet koskevat pääasiallisesti esityksen jäsentelyä, pääsisältöä ja eri jaksujen otsikointia, mutta ohjeilla on pyritty myös ohjaamaan esityksen pohjana olevan lainvalmistelutyön sisältöä. Ohjeita on sittemmin kehitetty. (Tala 2005, 133.)

Lainsäädännön ja lainvalmistelun laadunkehittämiseksi julkaistiin 31.3.2011 Oikeusministeriön vuonna 2007 asettaman Paremmman sääntelyn neuvottelukunnan loppuraportti. Paremmman sääntelyn neuvottelukunta toteutti osaltaan vaalikauden 2007–2011 lainsäädäntösuunnitelmaa ja sen tehtävänä oli pohtia sekä luoda keinoja ja menetelmiä paremmman sääntelyn toteuttamiseksi. Keskeisiä asioita olivat erityisesti lainsäädännön vaikuttavuus ja säädösten selkeys. (Oikeusministeriö 2011.)

Suomessa on 1990-luvun jälkipuolelta lukien laadittu lainvalmistelutyön tueksi useita muitakin oppaita, kuten Lainlaatijan opas (1996), Lainlaatijan EU-opas (2004), Lainlaatijan perustuslakiopas (2000) ja kansainvälisten sopimusten laadintaa koskeva Valtiosopimusopas (2003). Lisäksi on julkaistu useita eri julkaisuja lakiehdotusten vaikutusten arvioimisesta sekä ohjeita säädösehdotusten taloudellisista vaikutuksista, ympäristövaikutuksista, yritysvaikutuksista, aluekehitysvaikutuksista, rikollisuusvaikutuksista sekä vaikutuksista eri sukupuolten asemaan. (Tala 2005, 135.)

Toisessa vaiheessa, päätöksenteossa, eduskunta päättää kahdessa käsittelyssä valtioneuvoston esityksen hyväksymisestä tai hylkäämisestä. Lakiehdotuksen käsittely eduskunnan täysistunnossa alkaa lähetekeskustelulla. Keskustelun päätyttyä asia lähetetään valmisteltavaksi valiokuntaan, josta se käsittelyn jälkeen palaa täysistuntoon. Täysistunnon ensimmäisessä käsittelyssä päätetään lain sisällöstä. Toisessa käsittelyssä päätetään lopullisesti lain hyväksymisestä tai hylkäämisestä. Tavallisen lain hyväksymiseen tai hylkäämiseen riittää yksinkertainen enemmistö annetuista äänistä eli se ehdotus, joka saa enemmän ääniä, voittaa. Perustuslakia koskevissa kysymyksissä noudatetaan perustuslainsäätämisyjärjestystä. Talan mukaan on hyvä huomata, että kaikki lainvalmistelussa syntyneitä ehdotuksia ei viedä päätöksentekoon asti. (Tala 2005, 2.)

Lain elinkaaren kolmas ja viimeinen vaihe sisältää lain toteuttamisen ja lain vaikutukset. Lain toteuttamisvaihetta voidaan kutsua myös lain implementoinniksi, jolla tarkoitetaan viranomaisten ja tuomioistuinten toimia lain toteuttamiseksi sekä sitä vuorovaikutusta, joka syntyy tällöin sääntelyn toteuttajan ja sen kohteen välillä. Lain implementointi on tärkeä osa myös lain vaikutuksia. Uusi laki tai lakiin tehdyt muutokset aikaansaavat usein taloudellisia vaikutuksia yksityishenkilöille, kotitalouksille, yrityksille ja julkiselle organisaatiolle. Niillä voi olla myös erilaisia sosiaalisia ja ympäristövaikutuksia ja ne voivat vaikuttaa ihmisten arvostukseen ja ajattelutapoihin. (Tala 2005, 2.)

Vaikutusten arvioinnilla on tärkeä osuus lain elinkaareissa. Vaikutusten arviointia koskeva vaatimus olisikin Paremmän sääntelyn neuvottelukunnan mukaan säännönmukaisesti kirjattava hankkeiden toimeksiantoihin. Vaikutuksiltaan

merkittävässä hankkeissa olisi tavoitteiden asettamisen yhteydessä esitettävä alustava arvio vaikutuksista ja niiden arviointiin tarvittavasta tietopohjasta. Vaikutusten arviointi valmistelun aikana ei kuitenkaan yksistään riitä, vaan sen lisäksi olisi panostettava vaikutusten seurantaan lain voimaantulon jälkeen. (Oikeusministeriö 2011.)

Lain elinkaareen sisältyy vielä kytkeä säädöksen toteuttamisesta ja vaikutuksista takaisin lain valmisteluvaiheeseen. Lähes kaikkia säädettyjä lakeja ja säädöksiä joudutaan tarkistamaan ja muuttamaan ennemmin tai myöhemmin. (Tala 2005, 2.)

2.2 Lainsäädännön vaiheet

Eduskunnan keskeisin tehtävä, lakien säätäminen, tapahtuu täysistunnossa. Eduskunnan saatua lakiehdotuksen se käsitellään aluksi lähetekeskustelussa. Keskustelun päätyttyä asia lähetetään valmisteltavaksi valiokuntaan, josta se käsittelyn jälkeen palaa takaisin täysistuntoon. Täysistunnon ensimmäisessä käsittelyssä päätetään lain sisällöstä ja toisessa käsittelyssä lopullisesti lain hyväksymisestä tai hylkäämisestä. (Eduskunta 2012a.)

Useimpien asioiden käsittely kestää 2–4 kuukautta, mutta suurimpien lainsäädäntöhankkeiden käsittely voi kestää useampia vuosiakin. Lain tultua eduskunnassa hyväksytyksi laaditaan eduskunnan vastaus, joka toimitetaan tasavallan presidentille lain vahvistusta varten. (Eduskunta 2012a.)

LAKIEHDOTUKSEN KÄSITTELYJÄRJESTYS

Kuvio 2. Lain käsittelykaavio (Eduskunta 2012b).

2.2.1 Lakiehdotus eduskunnalle

Lakiehdotus tulee eduskunnan käsiteltäväksi joko hallituksen esityksenä tai kansanedustajan tekemänä lakialoitteena. 1.3.2012 alkaen lakiehdotus on ollut mahdollista tuoda eduskunnan käsittelyyn myös 50.000 henkilön allekirjoittamalla kansalaisaloitteella. Kansalaisaloitelaki sisältää säännökset aloitteen tekemiseen liittyvästä menettelystä. Käytännössä valtaosa voimaan tulevista lakimuutoksista tai uusista laeista on saanut alkunsa hallituksen esityksistä, joita vuosittain annetaan noin 250 kappaletta. Lakialoite sisältää ehdotuksen uuden lain säätämisestä tai voimassa olevan lain muuttamisesta tai kumoamisesta. (Eduskunta 2012c.)

Hallituksen esitykset valmistellaan ministeriössä, jonka toimialaan asia kuuluu. Ministeriössä esityksen voi valmistella yksikin virkamies apunaan ministeriön henkilöstö, mutta erityisen merkittäviä asioita varten perustetaan laajemman ryhmän muodostama lainsäädäntöhanke. Merkittävimpiä lakihankkeita valmistellaan komiteoissa tai toimikunnissa, joissa on mukana eri hallinnonalojen, puolueiden tai muiden etutahojen edustajia. Valmistelun tuloksena syntyy esitys, joka lähetetään valtioneuvoston käsittelyyn. Esityksestä tehdään ratkaisuehdotus presidentille. Presidentin esittelystä presidentti tekee päätöksen esityksen lähettämisestä edelleen eduskunnan käsittelyyn. (Eduskunta 2012c.)

Taksialan asiat käsitellään enimmäkseen liikenneministerin ja hän johtamansa liikenne- ja viestintäministeriön alaisuudessa. Taksinkuljettajan ammattipätevyyttä koskeva lakiesitysehdotus perustuukin pääosin taksinkuljettajan ammattitaitovaatimuksia selvittäneen liikenne- ja viestintäministeriön työryhmän ehdotukseen (mietintö ”Taksinkuljettajan ammattitaito”, Liikenne- ja viestintäministeriön julkaisu 73/2005). Työryhmä oli aikaisemmin teettänyt selvityksen ammatitajolupien myöntämiskäytännöistä, peruuttamisesta ja kuljettajakoulutuksesta lupaviranomaisille ja kouluttajille tehdyllä kyselyllä. Kyselyn perusteella taksin kuljettajia koskeviin säännöksiin kaivattiin muutoksia. Tällaisia säännöksiä olivat erityisesti ammattitaidon osoittamiseen, kuljettajan sopivuuteen ja luvan peruuttamiseen liittyvät lain kohdat. Myös luvan määräaikaistamiseen toivottiin uudestaan arviointia.

Ajokorttiasetuksen mukaan taksinkuljettajalla oli oltava riittävät tiedot ammattimaista liikennettä koskevista säännöksistä ja määräyksistä, turvallisuuteen vaikuttavista tekijöistä, asiakaspalvelusta ja muista ammatin harjoittamiseen liittyvistä asioista sekä ammatin edellyttämä paikallistuntemus. Lainsäädäntö ei edellyttänyt taksinkuljettajilta koulutuksen suorittamista, joten menettely vaadittujen tietojen hankkimisessa ja testaamisessa vaihteli. Myös vapaaehtoisen koulutuksen sisältö ja kesto vaihtelivat paikkakunnittain, samoin kuin koulutettujen kuljettajien osuus. Suurilla paikkakunnilla lähes kaikki kuljettajat olivat koulutettuja, pienimmillä paikkakunnilla taas kaikki kuljettajat saattoivat olla kouluttamattomia. Lupaviranomaiset ja kuljetusten tilaajat toivoivatkin koulutusvaatimuksen asettamista ja sen sisältöihin erityisesti asiakaspalveluun, laatutietoisuuteen, käytännön harjoitteluun, ensiapuun, vammaiskuljetuksiin ja koulukuljetuksiin liittyviä sisältöjä. (Liikenne- ja viestintäministeriö 2005, 9–11.)

Ammattitajoluvan hakija ei saanut henkilökohtaisten ominaisuuksiensa perusteella olla sopimaton tehtävään. Koska henkilökohtaisia ominaisuuksia koskevat vaatimukset olivat hyvin yleisluonteisia, harkintavalta asiassa jäi lupaviranomaiselle. Arviointi tapahtui yleensä lupahakemusten käsittelyn yhteydessä ja pohjautui lähinnä rikosrekisterimerkintöihin. Opiskelijoille voitiin kertoa kuljettajakurssin alussa, millaiset seikat opiskelijan taustassa voivat olla esteenä ammat-

tiajoluvan myöntämiseksi, ja heitä kehoitettiin ottamaan yhteyttä poliisiin, mikäli taustassa on selvittävää. (Liikenne- ja viestintäministeriö 2005, 11.)

Ajokorttiasetuksen mukaan ammattiajolupa oli peruutettava toistaiseksi tai määräajaksi, jos lupaedellytykset eivät enää täyttyneet. Lupa voitiin peruuttaa myös väliaikaisesti, jos edellytykset väliaikaiseen ajokieltoon määräämiseen olivat olemassa. Säännösten yleisluonteisuus heijastui lupien peruuttamiseen ja käytännöt vaihtelivat paikkakunnittain. Perusteena lupien peruutuksille olivat terveydelliset syyt ja ajokielto sekä myös erilaiset rikokset ja elintavat. Luvasta luopumista koskevat säännökset puuttuivat kokonaan. Tarkempien säännösten ja toimintavaltuuksien puuttuminen rajoitti lupaviranomaisten puuttumista ammattiajolupiin ja johti epäyhtenäiseen menettelyyn eri paikkakunnilla. (Liikenne- ja viestintäministeriö 2005, 12.)

Ammattiajolupa oli ajokorttiasetuksen mukaan voimassa hakijan 70 ikävuoteen asti, ellei sitä jouduta peruuttamaan ennen tätä terveydellisistä syistä tai rikkomusten vuoksi. Kuljettajan terveysvaatimukset ja ajoterveydentilan määräämisestä oli taksinkuljettajilla sama kuin raskaan liikenteen kuljettajilla. Luvan määräaikaistamista toivottiin, koska määräaikaisuus tulisi vähentämään niiden luvanhaltijoiden määrää, jotka eivät toimi kuljettajina ja joiden ammattitaito näin ollen ei pysy ajan tasalla. Määräaikaisuus antaisi viranomaisille mahdollisuuden myös jättää sellaisten kuljettajien ajolupa uusimatta, jotka ovat toistuvasti syyllistyneet rikkeisiin tai ovat muuten osoittautuneet sopimattomiksi ammattiin. Luvan uusimatta jättämisen nähtiin olevan helpompi tapa karsia ongelmakuljettajat alalta kuin ajoluvan peruuttaminen. (Liikenne- ja viestintäministeriö 2005, 12.)

Kansainvälisen maantiekuljetusliitto IRU:n vuonna 2003 teettämän selvityksen mukaan taksinkuljettajana toimiminen edellytti useissa Euroopan maissa erityistä taksinkuljettajan ammattiajolupaa. Ammattitaitovaatimukset vaihtelivat, mutta yleensä vaadittiin kirjallinen koe, joka sisälsi paikallistuntemusvaatimuksen. Rikosrekisterin tarkistaminen lupaa myönnettäessä oli yleistä. Euroopan unionin lainsäädäntöön ei sisälly kuljettajia koskevia vaatimuksia ja Ajokorttidirektiivissä (91/439/ETY) todetaan ainoastaan, että ryhmän 2 kuljettajien terveysvaatimuk-

sia voidaan soveltaa taksin kuljettajiin. (Liikenne- ja viestintäministeriö 2005, 13.)

Liikenne- ja viestintäministeriön työryhmän ehdotuksen pohjalta hallitus antoi eduskunnalle täysistunnossa käsiteltäväksi 27.3.2009 esityksen (HE 33/2009), jossa ehdotettiin säädettäväksi laki taksinkuljettajien ammattipätevyydestä. Sen mukaan taksinkuljettajien ammattitaitoa ja sopivuutta sekä paikallistuntemusta koskevia vaatimuksia olisi tarkennettava. Kuljettajalta tulisi vaatia taksinkuljettajan koulutuksen ja kokeen suorittamista. Sopivuuden arvioinnissa olisi kiinnitettävä huomiota kuljettajan muihin edellytyksiin ja ominaisuuksiin tehtävässä toimimiseksi.

Hallituksen esityksen (HE 33/2009) mukaan kuljettajalla olisi oltava taksinkuljettajan ajolupa, jonka myöntäisi poliisi. Samalla poliisi arvioisi kuljettajan sopivuuden ja paikallistuntemuksen. Ajoneuvohallintokeskus puolestaan hyväksyisi taksinkuljettajan koulutuksen antajat ja koulutusohjelmat sekä vastaisi kokeen järjestämiseen ja valvontaan liittyvistä asioista.

2.2.2 Lähetekeskustelu

Lain käsittely alkaa lähetekeskustelulla eduskunnan täysistunnossa. Käsittelyn päätteeksi päätetään esityksen lähettämisestä valiokunnan käsiteltäväksi. Lähetekeskustelussa kansanedustajat voivat tuoda ilmi näkökulmia, jotka valiokunta voi ottaa huomioon valmistellessaan mietintöään. Eduskunta voi täydentää Hallituksen esitystä antamalla asiasta uuden täydentävän esityksen. Täydentävää esitystä ei voida antaa sen jälkeen, kun asiaa valmistellut valiokunta on antanut siitä mietintönsä. (Eduskunta 2012c.)

Valiokuntia on viisitoista: suuri valiokunta, perustuslakivaliokunta, ulkoasiainvaliokunta, valtiovarainvaliokunta, hallintovaliokunta, lakivaliokunta, liikenne- ja viestintävaliokunta, maa- ja metsätalousvaliokunta, puolustusvaliokunta, sivistysvaliokunta, sosiaali- ja terveystieteiden valiokunta, talousvaliokunta, tulevaisuusvaliokunta, työelämä- ja tasa-arvovaliokunta ja ympäristövaliokunta. Valiokunta ke-

rää tietoa mietintöään/lausuntoaan varten tietoja haastattelemalla asiantuntijoita, esimerkiksi lakiesitystä valmistelleita virkamiehiä ja virastojen sekä etu- ja kansalaisjärjestöjen edustajia. Työn tulokset ovat julkisia, mutta kokoukset salaisia, jotta edustajat voivat luottamuksellisesti keskustella, neuvotella ja sopia asioista. Valiokunta voi esittää lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana tai muutettuna – tai se esittää esityksen hylkäämistä. Valiokunnan enemmistön kannan kanssa eri mieltä olevat voivat jättää mietintöön eriävän mielipiteen. (Eduskunta 2012c.)

Taksinkuljettajan ammattipätevyyttä koskevasta lakiehdotuksesta käytiin lähetekeskustelu eduskunnan täysistunnossa 1.4.2009. Keskustelun pohjalta lakiehdotus lähetettiin liikenne- ja viestintävaliokuntaan valmisteltavaksi. Valiokunta kuuli asiassa hallitusneuvos Eija Maunua, liikenne- ja viestintäministeriöstä, ylitarkastaja Minna Gråstenia, sisäasianministeriöstä, yksikönpäällikkö Ari Herralaa, Ajoneuvohallintokeskuksesta sekä hallintopäällikkö Timo Koskista, Suomen Taksiliitosta. Asiaan antoivat kirjallisen lausuntonsa lisäksi sisäasiainministeriö, Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT ry ja Suomen Taksiliitto.

Liikenne- ja viestintävaliokunnan 28.5.2009 valmistuneen mietinnön 10/2009 mukaan hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamiensa selvityksien perusteella valiokunta piti esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puolsi lakiehdotuksen hyväksymistä. Sen mukaan esityksen tavoitteet taksinkuljettajien ammattitaidon kehittämisestä ja sen seurauksena asiakaspalvelun ja kuljetusten turvallisuuden parantamisesta ja liikenneturvallisuuden lisäämisestä olivat kannatettavia. Ehdotetut muutokset edistivät tehokkaan ja toimivan taksiliikenteen harjoittamista ja lisäsivät omalta osaltaan alan arvostusta ja houkuttelevuutta. (LiVM 10/2009.)

Valiokunnan mukaan voimassa olleiden säännösten yleisluonteisuus oli johtanut lupamenettelyn suureen vaihteluun. Koska taksinkuljettajan ajoluvan myöntämisessä oli perimmältään kyse ammatin ja elinkeinon harjoittamisen oikeudesta, oli sääntöjä syytä täsmentää. Liikenne- ja viestintävaliokunta painotti mietinnössään, että henkilöliikennettä harjoitettaessa tulisi kuljettajan ammattitaidolle ja sitä tukevalle koulutukselle voida aina asettaa korkeat laatuvaatimukset.

set. Taksinkuljettajan perusosaaminen tulisi jatkossa saavuttaa yhtenäisellä taksinkuljettajan koulutuksella, ja osaamista ylläpitää ja kehittää säännöllisellä jatkokoulutuksella. (LiVM 10/2009.)

Mietinnössä valiokunta kiinnitti erityistä huomiota taksinkuljettajien paikallistuntemuksen testaamiseen. Se ehdotti, että paikallistuntemus olisi osoitettu taksinkuljettajan koulutuksen ja jatkokoulutuksen luvan haltijalle ja että koulutuksen tarjoajan olisi sitouduttava järjestämään toiminta-alueellaan seudullisesti tai laajemmin maakunnan kattavasti myös paikallistuntemuskokeita. (LiVM 10/2009.)

2.2.3 Ensimmäinen ja toinen käsittely

Valiokuntakierroksen jälkeen laki palaa eduskuntaan, jossa sillä on aina kaksi käsittelyä täysistunnossa. Ensimmäisessä käsittelyssä asiasta käydään ensin yleiskeskustelu ja sitten yksityiskohtainen käsittely, jossa päätetään ja tarvittaessa äänestetään lain sisällöstä pykälä pykälältä. Mikäli laki muuttuu merkittävästi, lähetetään se vielä suureen valiokuntaan. Suuri valiokunta käy läpi muutokset ja antaa mietintönsä niiden tarpeellisuudesta. Suuresta valiokunnasta laki palaa eduskuntaan jatkettuun ensimmäiseen käsittelyyn. (Eduskunta 2012c.)

Toisessa käsittelyssä, joka voi alkaa aikaisintaan kolmantena päivänä ensimmäisen käsittelyn päättymisestä, laki hyväksytään tai hylätään. Sen sisältöä ei enää tässä vaiheessa voi muuttaa. Tavallisen lain hyväksymiseen tai hylkäämiseen riittää yksinkertainen enemmistö äänistä. Eduskunta voi kuitenkin hyväksyä pönnen (lausuman), joka yleensä sisältää hallitukselle suunnatun toivomuksen ryhtyä johonkin toimenpiteeseen käsitellyssä asiassa. Ponsi on usein asiaa valmistelleen erikoisvaliokunnan ehdotus, jolloin sen hyväksyminen on todennäköistä, mutta ponsia voivat ehdottaa myös yksittäiset kansanedustajat. (Eduskunta 2012c.)

Perustuslailla on erityismenettely: hyväksytty lakiehdotus jätetään lepäämään vaalien ylitse tai julistetaan kiireelliseksi viiden kuudesosan enemmistöllä annetuista äänistä. Vaalien jälkeen kokoontuvan eduskunnan on hyväksyttävä le-

päämään jätetty lakiehdotus kahden kolmasosan enemmistöllä annetuista äänistä. (Eduskunta 2012c.)

Eduskunnan täysistunnossa 2.6.2009 Liikenne- ja viestintävaliokunnan mietintö 10/2009 taksinkuljettajan ammattipätevyyttä koskevasta lakiehdotuksesta panitiin pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti 3.6.2009 pidettävään täysistuntoon. Tällöin käytiin lain ensimmäinen käsittely, jossa päätettiin lakiehdotuksen sisällöstä. Sisältö hyväksyttiin mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen toinen käsittely käytiin eduskunnan täysistunnossa 9.6.2009. Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn lakiehdotuksen, joten lakiehdotuksen toinen käsittely ja asian lopullinen käsittely päättyivät.

2.2.4 Lain voimaantulo

Laki voi astua voimaan vasta kun presidentti on vahvistanut sen. Eduskunnan hyväksymä laki vahvistetaan hallituksen eli valtioneuvoston yleisistunnossa ja presidentin esittelyssä. Uusi laki julkaistaan Suomen säädöskokoelmassa, joka on saatavilla sekä painettuna että internetissä Finlex-säädöstietopankissa. (Eduskunta 2012c.)

Presidentti voi jättää myös lain vahvistamatta eli käyttää ns. suspensiivista veto-oikeutta jättämällä lain allekirjoittamatta. Tällöin se palautetaan eduskuntaan. Uudessa käsittelyssä laki on hyväksyttävä muuttamattomana tai hylättävä. Jos eduskunta hyväksyy lain uudestaan, se tulee voimaan ilman vahvistusta. Jos eduskunta ei hyväksy lakia, se katsotaan rauenneeksi. (Eduskunta 2012c.)

Eduskunta antoi lopullisen vastauksensa (EV 76/2009) taksinkuljettajan ammattipätevyyttä koskevasta lakiehdotuksesta hallitukselle 2.7.2009. Laki hyväksyttiin ja samalla hyväksyttiin uuden lain aiheuttamat muutokset tieliikennelakiin, lakeihin ajoneuvohallintokeskuksesta, ajoneuvoliikennerekisteristä sekä kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevyydestä. Tasavallan Presidentti Tarja Halonen allekirjoitti lain 22.12.2009 ja se astui voimaan 1.1.2010.

2.3 Lain sisältö

Laki taksinkuljettajien ammattipätevyydestä (18.9.2009/685) tuli voimaan 1.1.2010. Lakia täydentää valtioneuvoston asetus, joka sisältää tarkemmat säännökset ammattipätevyyskoulutuksesta ja ajolupamenettelystä. Uuden lain myötä taksinkuljettajalta vaaditaan tehtävän edellyttämää ammattitaitoa ja hänen on muutenkin oltava tehtävään sopiva. Aikaisemmin taksinkuljettajan ammattipätevyyttä koskevaa asiaa säänneltiin hyvin hajanaisesti useissa eri laeissa. Henkilöauton ammattiajoluvasta ja kuljettajan vaatimuksista ammattimaisessa henkilöliikenteessä oli säädetty tieliikennelaissa (267/1981) ja ajokortti-asetuksessa (945/1990). Henkilöiden ammattimaisesta kuljettamisesta henkilöautolla tiellä puolestaan oli säädetty taksiliikennelaissa (217/2007).

Ammattitaidon saavuttamiseksi uusien taksinkuljettajien on suoritettava vähintään 30 tunnin koulutus ja koe. Vuoden 2009 lopussa voimassa olleiden (ammatti-) ajolupien uusiminen edellyttää puolestaan vähintään päivän, 7 tunnin jatkokoulutuksen. Koulutuksen osa-alueita ovat liikenneturvallisuus, paikkatuntemus, vuorovaikutustaidot, taksialan lainsäädäntö ja kuljettajien oma turvallisuus. Koulutusohjelmasta säädetään valtioneuvoston asetuksella 1320/2009. Ajoneuvohallintokeskus myöntää koulutusluvut, valvoo koulutusta ja vastaa koulutukseen liittyvän kokeen järjestämisestä. Opetusta annettaessa on noudatettava Liikenteen turvallisuusviraston vahvistamaa koulutusohjelmaa.

Osoitukseksi ammattipätevyydestä poliisi myöntää hakemuksesta taksinkuljettajan ajoluvan. Ajolupa myönnetään viideksi vuodeksi, kuitenkin enintään ajaksi, jonka hakijan ajo-oikeus on voimassa ja enintään siihen asti, jolloin hakija täyttää 70 vuotta. Koska ammattiajolupa edellyttää tiettyä paikallistuntemusta, lupa on voimassa vain sellaisessa luvanvaraisessa liikenteessä, jonka asemapaikka on sama kuin millä ajolupa on myönnetty. Esimerkiksi jos luvan haltija aikoo toimia taksinkuljettajana muulla paikkakunnalla, on hänen hankittava myös uusi paikallinen ajolupa. (Tolvanen 2011, 226.)

Uusi taksinkuljettajan ajolupa tulee olla näkyvillä autossa. Tämä ei koske kuljettajia, joiden ammattiajolupa on voimassa siirtymäajan (2010–2015). Mikäli uu-

della taksinkuljettajalla ei ole taksiajossa ajolupaa tai ”vanhalla” kuljettajalla siirtymäaikana voimassa olevaa henkilöauton ammattiajolupaa, syyllistyy hän kuluneuvon kuljettamiseen oikeudetta. Poliisi on törmännyt hyvin harvoin valvonnassa siihen, että taksinkuljettajalla ei ole voimassa olevaa ammattiajolupaa. Sitä vastoin muutoksella on suuri merkitys ns. pimeiden taksien kuljettajille, joille annetaan vastaisuudessa rangaistusvaatimusilmoitus (sakko) luvattomasta taksiliikenteen harjoittamisesta.

2.4 Lain vaikutukset

Lakien vaikutuksia on jäsenetty ja eroteltu eri tavoin. Talan mukaan Suomessa hallituksen esitysten laadinnassa on vakiintunut perusjaottelu, jossa erotellaan lainsäädännön taloudelliset vaikutukset, vaikutukset viranomaisten toimintaan, ympäristövaikutukset ja sosiaaliset vaikutukset. Hänen mukaansa toinen hyödyllinen erottelu voisi olla lain vaikutusten jakaminen tavoitteen suuntaisiin ja toisaalta muunlaisiin vaikutuksiin. Lain vaikutuksia voidaan jäsentää myös ajan kulumisen perusteella esimerkiksi lyhyen ajan ja pitkän ajan vaikutuksiin. Lisäksi lain vaikutukset voidaan eritellä seuraavan nelijaon avulla:

1. lain vaikutukset eri oikeussubjektien materiaalisessa elämänpiirissä
2. lain vaikutukset viranomaisten tehtäväpiirissä
3. lain vaikutukset oikeudellisiin menettelytapoihin
4. lain vaikutukset ihmisten tietoisuuden, arvojen ja moraalien kannalta (Tala 2005. 149.)

Hallituksen esityksessä (HE 33/2009) taksinkuljettajan ammattipätevyydestä annetun lakiesityksen vaikutukset jaoteltiin taloudellisiin vaikutuksiin, vaikutuksiin viranomaisten toiminnassa sekä yhteiskunnallisiin vaikutuksiin. Taloudelliset vaikutukset kohdistuvat taksinkuljettajiin, kouluttajiin sekä julkistaloudelle.

Taloudelliset kustannukset kohdistuivat erityisesti uusille taksinkuljettajille, jotka joutuvat maksamaan vaaditusta peruskurssista noin 200 euroa ja taksinkuljettajan teoriakokeesta 65 eurosta 95 euroon. Kaikkia taksinkuljettajia koskee viiden vuoden välein hankittava ajolupa, jonka hinta on 60 euroa. Lisäksi taksinkuljet-

tajille aiheutuu kustannuksia lääkärintodistuksesta. Valtioneuvoston asetuksella ikäkausitarkastuksista 45-, 50-, 55-, 60- ja 65-vuotiaana on toimitettava poliisille lääkärintodistus. Kustannus tästä on taksinkuljettajalle keskimäärin 40–60 euroa. (HE 33/2009, 9)

Kaikki koulutusta järjestävät joutuvat kustantamaan koulutuksen järjestäjäksi hyväksymisestä ja koulutusohjelman hyväksymisestä n. 140 euroa. Julkistalouden kustannukset kohdistuvat lähinnä toimivaltaisiin viranomaisiin. Lupien määrääikaisuus, jatkokoulutuksen suorittamisen seuranta ja soveltuvuuden tutkiminen lupaa uudistettaessa lisäävät lupaviranomaisen työtä. Myös Ajoneuvohallintokeskuksen työmäärä lisääntyy, koska taksinkuljettajan koulutukseen, kokeeseen ja valvontaan liittyvät tehtävät olivat sille uusia. (HE 33/2009.)

Hallituksen esityksen mukaan taksikuljetuksilla ja toiminnan laadulla on erityistä merkitystä elinkeinoelämälle sekä julkisyhteisöille erilaisten yhteiskunnan vastuulla olevien kuljetusten hoitamisen vuoksi. Taksinkuljettajien nuhteettomampi tausta ja osaamisen lisääntyminen heijastuu puolestaan turvallisuuden ja palvelun laadun paranemisena. Myös matkustajien turvallisuus lisääntyy, koska laki asettaa tiukat vaatimukset liikennekäyttäytymiselle ja muulle nuhteettomuudelle. Turvallisuuden parantumisen myötä liikenneonnettomuudet ja –vahingot laskevat ja onnettomuuskustannukset alanevat. Alalletulokoulutus ja jatkokoulutus edistävät ammatin arvostusta ja sen valitsemista varsinaiseksi päätyöksi. Koulutuskustannuksista ja -vaatimuksesta aiheutuvat kustannukset siirtyvät kuljetusmaksuihin kotitalouksien ja kuljetuksen järjestäjien maksettavaksi kohoavina kuljetuskustannuksina. (HE 33/2009.)

2.5 Lain muuttaminen

Lähes kaikkea säädettyä oikeutta joudutaan ennemmin tai myöhemmin tarkistamaan ja muuttamaan. Lakimuutos voi tulla ajankohtaiseksi esimerkiksi lain vanhennuttua tai osoittauduttua puutteelliseksi. Muutos voi tulla ajankohtaiseksi myös julkisen keskustelun kautta. (Eduskunta 2012c.) Usein syynä lain muutokseen onkin eri tahoilta tuleva kritiikki, joka voi kohdistua epäonnistuneeseen tai

epätoivotuksi koettuun lakiin tai yksittäiseen säännökseen. Toisinaan arvostelu voi koskea lainsäädäntöä kokonaisuutena, sen muodostamaa sääntely-ympäristöä tai sääntelyn kokonaismäärää.

Lakeja ja niiden valmistelua saatetaan arvostella esimerkiksi poliittisessa keskustelussa sillä perusteella, että kriitikko pitää säädöksen laatimista tai sen sisältöä omalta kannaltaan tai edustamansa tahon näkökulmasta epäsuotavana. Lakimieskunnassa arvostellaan herkästi lakien muotoilua, täsmällisyyttä ja eri säädösten ongelmallista yhteisvaikutusta koskeviin, paljolti lakitekniisiin ja lakisystemaattisiin kysymyksiin. Yksittäiset kansalaiset ja yrittäjät puolestaan arvostelevat lakia monesti siksi, että tietty säännös toimii huonosti, se ei tarjoa suojaa tai etuutta, jonka sen uskottiin antavan tai säännökset aiheuttavat liiallisia kustannuksia tai toimintarajoituksia. (Tala 2005, 213–214.)

Hallituksen esityksen (HE 208/2009) mukaisesti lakia taksinkuljettajan ammattipätevyydestä muutettiin vielä ennen kuin se ehti astua voimaan. Tällöin muutettiin lain 5 §:n 1 momentti, 6 §:n 2 momentti, 7 §:n 3 momentti, 12 §:n 2 momentti, 23 §:n 1 momentti, 26 §:n 1 momentti, 28 §:n 2 momentti, 31 §:n 1 momentti sekä 33, 34, 38 ja 39 §. Muutokset koskivat ajoluvan hakijan terveyttä, Liikenteen turvallisuusviraston vahvistamaa koulutusohjelmaa, koetta ja jatkokoulutusta sekä koulutusluvan haltijoita. Lakia muutettiin lisäksi taksinkuljettajan ammattipätevyyttä koskevien tietojen tallettamisesta ajoneuvoliikennerekisteriin. Näistä säädetään ajoneuvoliikennerekisteristä annetussa laissa (541/2003).

Lain voimaan tulon jälkeen se sai välittömästi kritiikkiä osakseen Suomen Taksiliiton osalta. Taksiliiton mukaan taksinkuljettajille oli määrätty uuden taksinkuljettajan ammattipätevyyttä säätelevän lain määräysten ja hengen vastaisia ajokieltoja. Sen mielestä liikenneriikkomuksista langetetut rangaistukset olivat ylimitoitettuja, koska lain mukaan taksinkuljettaja voi menettää oikeutensa ajaa taksia jopa puoleksi vuodeksi, vaikka hän saisi henkilöauton ajokiellon vain kuukaudeksi. Puolen vuoden ajokielto voi tulla hyvin vähäisistä rikkomuksista, kuten kahdesta rikesakosta ja yhdestä sakosta.

Liitosta oltiin yhteydessä poliisihallintoon ja sen tuloksena poliisihallinto ohjeistikin maaliskuun 2010 lopussa omaa kenttäänsä lievempien sanktioiden suuntaan. Liitto suhtautui liikennesääntöjen rikkomuksiin vakavasti, mutta se katsoi kuitenkin, että poliisihallinnon oheistuksessa oli vielä parantamisen varaa. Taksiliiton silloisen toimitusjohtajan Lauri Säynäjoen mukaan poliisin määräämän ajokiellon pituuden kuukaudella tai useammalla ylittävä ajoluvan peruutus sakon ja ajokiellon lisäksi oli kohtuuton lisärangaistus ammatikseen autoa ajavalle. (Taksi 3/2010.)

Hallituksen esityksen (HE 212/2010) perusteella lakia taksinkuljettajan ammattipätevyydestä muutettiin eduskunnan päätöksen mukaisesti 29.4.2011. Tällöin muutettiin lain 5 §:n 3 momentti, 9 §:n 2 momentin 1 ja 2 kohta, 18 §, 19 §:n 2 momentti ja 25 §. 5 §:n 3 momentti koski jälleen hakijan terveyttä. Muutoksen mukaan poliisi voi muulloinkin vaatia kuljettajan määrääjässä esittämään lääkärinlausunnon terveysvaatimusten täyttymisestä, jos on syytä epäillä, ettei ajoluvan haltija enää täytä säädettyjä vaatimuksia. Terveystilaa koskevasta lääkärin ilmoitusvelvollisuudesta säädetään ajokorttilaissa (386/2011).

Lain 9 §:n 2 momentin 1 ja 2 kohta puolestaan koskivat hakijan sopivuutta taksinkuljettajaksi. Sen mukaan hakijaa ei pidetä sopivana taksinkuljettajaksi, mikäli hän on

- ajoluvan hakemista edeltäneen viiden vuoden aikana syyllistynyt rattijuopumukseen, törkeään rattijuopumukseen, törkeään liikenneturvallisuuden vaarantamiseen tai kulkuneuvon kuljettamiseen
- edeltäneen vuoden aikana syyllistynyt liikenneturvallisuuden vaarantamiseen, joka osoittaa vakavaa piittaamattomuutta liikenneturvallisuutta kohtaan, liikennesrikokseen tai rikkomukseen siten, että edellytykset ajokiellon määräämiselle toistuvien liikennesrikkomusten perusteella täyttyvät ja hän on tuona aikana ollut ajokiellossa edellä mainituista syistä

Lain 18 §:n muutokset koskivat erityisesti Suomen Taksiliiton ajamaa korjausta. Uuteen lakiin korjattiin säännöksiä ajoluvan määräaikaisesta peruuttamisesta.

Ajolupa voidaan peruuttaa määräajaksi, vähintään kahdeksi kuukaudeksi ja enintään viideksi vuodeksi. Määräajan pituudesta määrättäessä otetaan huomioon erityisesti peruuttamisen perusteena olevan teon tai tekojen vakavuus ja tekoolosuhteet. Jos ajoluvan haltija on syyllistynyt vakavaa piittaamattomuutta liiketurvallisuutta kohtaan osoittavaan tekoon, vähimmäisaika ajoluvan peruuttamiselle on kuitenkin entinen kuusi kuukautta. Mikäli ajolupa peruutetaan poliisin määräämän ajokiellon vuoksi, lupa peruutetaan ajokiellon ajaksi, jollei teon tai tekojen vakavuudesta ja teko-olosuhteista muuta johdu. Jos ajoluvan haltijalle annetaan ajokiellon sijaan varoitus, ajolupa voidaan jättää peruuttamatta.

Lain 19 §:n muutokset puolestaan koskivat väliaikaiseen ajokieltoon määräämistä. Mikäli poliisi päättää ajokorttilain 70 §:n 2 kohdassa tarkoitetussa tapauksessa väliaikaisen ajokiellon voimassapitämisestä, on poliisin samalla päätettävä taksinkuljettajan ajoluvan väliaikaisesta peruuttamisesta. Jos taas poliisi määrää väliaikaisen ajokiellon päättymään ajokorttilain 72 §:n 1 momentin perusteella, myös taksinkuljettajan ajolupaa koskeva väliaikainen peruuttaminen on määrättävä samalla päättymään.

Lain taksinkuljettajan ammattipätevyydestä 9 §:n 2 momentin 1 ja 2 kohta sekä 18 § tulivat voimaan 1.6.2011 ja muut muutokset 19.1.2013.

3 TAKSINKULJETTAJAN AJOLUPA

3.1 Yleistä

1.1.2010 voimaan tulleen lain taksinkuljettajien ammattipätevyydestä (18.9.2009/695) mukaan taksinkuljettajalta vaaditaan tehtävän edellyttämä ammattitaito ja hänen on muutenkin oltava tehtävään sopiva. Ammattitaidon saavuttamiseksi ja ylläpitämiseksi kuljettajan on suoritettava taksinkuljettajan koulutus ja koe sekä laissa tarkoitettu jatkokoulutus. Taksinkuljettaja koulutus vaaditaan kaikilta uusilta kuljettajilta 1.1.2010 alkaen. Kuljettajien, jotka ovat hankkineet ammattiajoluvan ennen edellä mainittua päivämäärää, ei tarvitse suorittaa perustason koulutusta. Heidän tulee kuitenkin suorittaa taksinkuljettajan ajoluvan voimassaolon jatkamiseksi seitsemän tuntia kestävä jatkokoulutus, joka on oltava suoritettuna 1.1.2015 mennessä.

Taksinkuljettajan ajoluvan myöntää poliisi. Hakijan oikeus toimia taksinkuljettajana alkaa, kun ajolupa luovutetaan hakijalle. Ajolupa myönnetään viideksi vuodeksi ja sen voimassaoloa voidaan jatkaa viideksi vuodeksi kerrallaan aina siihen saakka, kun hakijan ajo-oikeus on voimassa tai hakija täyttää 70 vuotta.

3.2 Myöntämisen edellytykset

Taksinkuljettajan ajoluvan myöntämisen edellytyksenä on, että:

- hakijalla on muu auton ajo-oikeus kuin kahdeksi vuodeksi saatu lyhytaikainen ajo-oikeus tai muussa ETA-valtiossa annettu auton ajokortti ja hän täyttää mainittua ajo-oikeutta tai ajokorttia koskevat tarkemmat vaatimukset, joista säädetään valtioneuvoston asetuksella
- hakija ei ole täyttänyt 70 vuotta
- hakija täyttää säädetyt C- ja D-luokan ajokorttilupaa koskevat terveysvaatimukset
- hakija on suorittanut hyväksytysti taksinkuljettajan koulutuksen ja kokeen

- hakijalla on auton asemapaikkaa vastaava paikallistuntemus
- hakija on muutenkin henkilökohtaisilta ominaisuuksiltaan sopiva taksinkuljettajaksi (Poliisi 2012c).

Taksinkuljettajan henkilökohtaisia ominaisuuksia arvioitaessa otetaan huomioon hakijan edellytykset toimia taksinkuljettajana, hakijan vuorovaikutustaidot sekä suomen ja ruotsin kielen taito. Mikäli henkilö on suorittanut hyväksytysti taksinkuljettajan koulutuksen ja kokeen, tämä katsotaan osoitukseksi myös riittävästä vuorovaikutustaidoista ja kielitaidosta. (Poliisi 2012cd.)

Ajoluvan jatkamisen edellytykset ovat samat kuin myöntämisenkin. Mikäli ajolupa on ollut peruutettuna henkilökohtaisten ominaisuuksien vuoksi tai hakijalla on alkolukolla valvottu ajo-oikeus, saman teot eivät ole enää esteenä ajoluvan voimassaolon jatkamiselle. (Sisäasiainministeriö 2009.)

Mikäli taksinkuljettajan ajolupa on kadonnut, anastettu, tuhoutunut tai haltijan henkilötiedoissa on tapahtunut muutos, henkilölle voidaan myöntää taksinkuljettajan ajoluvan kaksoiskappale. Kaksoiskappale on voimassa saman ajan kuin taksinkuljettajan ammattipätevyyskin. (Sisäasiainministeriö 2009.)

3.3 Ajoluvan hakemusprosessi

Taksinkuljettajan ajoluvan voi myöntää mikä tahansa poliisilaitos eli päätösvalta asiassa ei ole sidottu esimerkiksi hakijan asuinpaikan tai auton asemapaikan poliisilaitokseen. Hakeminen ei edellytä henkilökohtaista asiointia poliisilla, joten hakemukset voidaan täyttää esimerkiksi taksikurssilla ja toimittaa nippuna poliisilaitokselle. Hakija voi myös tulostaa hakemuksen www.suomi.fi-sivuilta ja täyttää lomakkeen joko käsin tai koneella. Poliisilaitoksella käytetään Kameleon-lomakkeistossa olevia lomakkeita. (Sisäasiainministeriö 2009.)

Hakijan on täytettävä lupahakemukseen suku-, etu- ja kutsumanimensä, henkilötunnuksensa, äidinkiелensä, puhelinnumerosa, täydellinen osoitteensa, ajokorttiluokkansa, ajokortin viimeinen voimassaolopäivä, myöntäjä sekä mahdollisten aikaisempien ajolupien myöntäjät ja asemapaikat. Lisäksi hakemukseen

on merkittävät tiedot liitteistä. Hakemus on allekirjoitettava ja siihen merkittävät paikka ja aika sekä nimenselvennys.

Lupahakemukseen on liitettävä kaksi passivalokuvan vaatimukset täyttävää valokuvaa, todistus taksinkuljettajan koulutuksen ja kokeen suorittamisesta, enintään kuusi kuukautta aikaisemmin annettu lääkärinlausunto sekä todistus enintään kuusi kuukautta aikaisemmin suoritetusta paikallistuntemuskokeesta.

Sisäasianministeriön mukaan taksinkuljettajan ajolupa on poikkeuksellisesti mahdollista saada myös ilman koulutuksen suorittamista, mikäli koulutuksen saatavuuteen liittyvistä syistä yhteiskunnan järjestämät kuljetukset (esimerkiksi koulu- tai vammaiskuljetukset) ovat vaarassa jäädä ajamatta. Tällöin hakemukseen on liitettävä myös kuljetuksista vastuussa olevan tahon selvitys em. kuljetusten tarpeesta ja kuljetusten keskeytymisen vaarasta. Kuljetuksesta vastaava taho voi olla kunnan sosiaali-, terveys-, tai opetustoimi. Lupa myönnetään normaalisti viideksi vuodeksi, mutta kokeen suorittamiselle annetaan tässä tapauksessa määräaika, joka on korkeintaan kuusi kuukautta.

Taksinkuljettajan ajoluvan voimassaolon jatkamista koskevaan hakemukseen on liitettävä todistus jatkokoulutuksesta, enintään kuusi kuukautta aikaisemmin annettu lääkärinlausunto, mikäli hakija on täyttänyt 45 vuotta sekä kaksi passikuvan vaatimukset täyttävää valokuvaa. Kaksoiskappaletta varten hakija tarvitsee kaksi valokuvaa ja hänen on selvitettävä syy hakemukseensa.

Poliisilaitoksella toimistosihteeritarkistaja tarkistaa ensin hakijan henkilötiedot sekä ajokortin tiedot sekä mahdolliset myöntämisen esteet LTJ- (Liikennetietojärjestelmä), ATJ- (Ajoneuvojen tietojärjestelmä), VTJ- (Väestötietojärjestelmä) sekä Patja-järjestelmästä (Poliisiasian tietojärjestelmä). Tämän jälkeen hän kirjaa hakemukselle vastaanottopäivämäärän, vastaanottajan nimen, liitteiden lukumäärän, merkinnän henkilötietojen tarkastamisesta sekä myöntämiseen vaikuttavat rekisterimerkinnot. Hakemukselle merkitään myös Diaarinumero.

Taksinkuljettajan ajoluvan sekä kaksoiskappaleen suoritemaksu vuoden 2012 alusta lähtien on 60 euroa. Se on maksettava hakemusta jätettäessä. Mikäli koulutuksen järjestäjä toimittaa hakemukset poliisille kootusti, hakemukset voi-

daan myös laskuttaa kurssin järjestäjältä. Tarkistettu hakemus siirretään osastosihteerille päätöstä varten.

Osastosihteerin kirjaa päätöksen poliisin omalle ns. Kameleon-lomakkeelle. Lomakkeeseen merkitään luvan ehdot, myöntävän poliisilaitoksen koodi, myöntämispäivämäärä, viimeinen voimassaolopäivä, lisätietojen antaja sekä asemapaikan kuntakoodit. Asemapaikat merkitään paikallistuntemuskokeesta annetun todistuksen perusteella. Tietoihin on merkittävä paikat sekä kuntakoodeina että kirjoitettuna. Päätöksen tekijä allekirjoittaa päätöksen. Päätökseen lisätään valokuvat. Toinen kappale päätöksestä lähetetään lupakortin valmistajalle, Gemaltoon ja toinen liitetään hakemukseen odottamaan kortin valmistumista.

Kun valmis taksinkuljettajan ajolupa palautuu Gemaltosta, se tarkistetaan ja siirretään yhdessä hakemuksen ja päätöksen kanssa neuvontapisteeseen odottamaan hakijan noutoa. Ajolupaa luovutettaessa luovuttaminen kirjataan Liikennetietojärjestelmään (LTJ). Mikäli henkilöllä on aikaisempi henkilöauton ammattiajolupa tai taksinkuljettajan ajolupa, nämä otetaan poliisin haltuun. Hakijan tulee esittää ajokorttinsa lupaa noutaessaan.

Mikäli ajoluvan haltija huomaa ajolupansa tietosisällössä virheen, on hänen reklaamoitava siitä toimittajalle yhden kuukauden kuluessa ajoluvan toimituspäivästä. Luvan toimittaja säilyttää digitoidut kasvokuvat sähköisessä muodossa virhetilanteiden varalta kuluvaan kuukauteen seuraavan kalenterikuukauden ajan. Kaikki sisältömuutokset tulee aina tehdä uudella hakemuksella kuvineen.

3.4 Kielteinen päätös

Hakijaa ei pidetä sopivana taksinkuljettajaksi, jos hän on syyllistynyt laissa säädettyihin liikenne- tai muihin rikoksiin, jotka osoittavat hänen olevan ilmeisen sopimaton toimimaan taksinkuljettajana. Henkilö ei ole sopiva toimimaan taksinkuljettajana, mikäli hän on hakemista edeltäneen vuoden aikana syyllistynyt rattijuopumukseen, törkeään rattijuopumukseen, törkeään liikenneturvallisuuden vaarantamiseen, kulkuneuvon kuljettamiseen oikeudetta, RL 23:1 mukaiseen

toimintaan, joka osoittaa vakavaa piittaamattomuutta liikenneturvallisuutta kohtaan. Hakija ei saa olla hakemista edeltäneen viiden vuoden aikana syyllistynyt henkeen tai terveyteen kohdistuvaan rikokseen tai muuhun väkivaltaista käyttäytymistä osoittavaan rikokseen, seksuaalirikokseen tai muuhun vastaavaan rikokseen, josta on tuomittu vankeutta, ehdollista vankeutta, nuorisorangaistus ja yhdyskuntapalvelus. (Poliisi 2011, koulutusmateriaali.)

Hakija ei ole myöskään sopiva toimimaan taksinkuljettajana, mikäli hän on hakemista edeltäneen vuoden aikana tuomittu ajokieltoon tai edellytykset ajokieltoon määräämiselle toistuvien liikennesrikosten tai –rikkomusten takia ovat olleet. Mikäli hakija on poliisin pitämän rekisterin perusteella muutoin osoittanut olevansa elämäntavoiltaan tai henkilökohtaisilta ominaisuuksiltaan sopimaton (esimerkiksi kaksi päihtyneenä säilöönottoa hakemusta edeltäneen vuoden aikana tai muita kuin liikennesrikkomuksia ja –rikkoksia, joista on tuomittu sakkoa) voidaan katsoa henkilön olevan sopimaton toimimaan taksinkuljettajana. (Poliisi 2011, koulutusmateriaali.)

Kun hakijan tausta on tarkistettu poliisin rekistereistä ja hän on tällaisten tietojen perusteella osoittanut olevan elämäntavoiltaan ja henkilökohtaisilta ominaisuuksiltaan sopimaton toimimaan taksinkuljettajana, ei hakijalle voida lupaa myöntää. Luvan epäämisestä kirjoitetaan perustelut Kameleon-lomakkeelle. Luvasta tehty kielteinen päätös lähetetään luvan hakijalle ja siihen liitetään valitusosoitus eli ohje valituksen tekemistä varten. Valitusosoituksesta käy ilmi valitusaika ja se mille valitusviranomaiselle, esimerkiksi mille hallinto-oikeudelle valitus on tehtävä ja mille viranomaiselle valitus on toimitettava. (Poliisi 2011, koulutusmateriaali.)

3.5 Luvan peruuttaminen

Taksinkuljettajan ajoluvan voi peruuttaa mikä tahansa toimivaltainen poliisilaitos. Peruuttamispäätöstä tehtäessä on kuitenkin noudatettava hallintolakia ja asianosaisen kuulemista koskevia säännöksiä. Taksinkuljettajan ajolupa peruteaan, jos hän ei enää täytä ajoluvan myöntämisen edellytyksiä, ei noudata ase-

tettuja lupaehtoja, ei toimita poliisin määräyksestä lääkärinlausuntoa tai todistusta ajokyvystä tai hakija itse pyytää peruuttamista. (Sisäasiainministeriö 2009.)

Kun ajolupa peruutetaan, on se luovutettava poliisille. Määräajaksi peruutettu ajolupa palautetaan haltijalleen määräajan päätyttyä. Jos ajolupa peruutetaan toistaiseksi, ajoluvan palauttamisen edellytyksenä on, että ajoluvan haltija osoittaa peruuttamisperusteen poistuneen. Ajolupaa ei kuitenkaan palauteta, jos sen voimassaolo on päättynyt. Mikäli henkilö luvan peruuttamisesta huolimatta ajaa taksia, syyllistyy hän ajoneuvon kuljettamiseen oikeudetta, josta voi seurata sakkoa tai vankeutta sekä ajokielto. (Sisäasiainministeriö 2009.)

Ennen ajoluvan palauttamista luvanhaltijan sopivuus on arvioitava uudelleen lain 9 §:n mukaisesti. Mikäli poliisilla on syy epäillä, ettei luvan haltija ole säilyttänyt ajotaitoaan, poliisi voi ennen luvan palauttamista määrätä hänet toimittamaan määräajassa todistuksen uudesta kuljettajantutkinnosta. (Sisäasiainministeriö 2009.)

Lain mukaan mikäli hakija itse pyytää peruuttamista, lupa peruutetaan kokonaan. Lupa voidaan peruuttaa myös toistaiseksi, määräajaksi tai väliaikaisesti. Luvanhaltijalle voidaan peruutuksen sijasta antaa varoitus.

3.5.1 Peruuttaminen toistaiseksi 17 §

Ajolupa peruutetaan toistaiseksi, jos luvan haltija:

- määrätään ajokieltoon toistaiseksi;
- ei enää täytä ajoluvan terveysvaatimuksia (C- ja D-luokan terveysvaatimukset) tai
- ei ole asetetussa määräajassa toimittanut todistusta 4 §:n 2 momentissa tarkoitettua taksinkuljettajan kokeen suorittamisesta hyväksytysti taikka muuta selvitystä, jonka poliisi on tämän lain nojalla määrännyt esitettäväksi

Toistaiseksi tehty peruutus päättyy, kun peruuttamisperuste poistuu. Ennen ajoluvan palauttamista ajoluvan haltijan sopivuus arvioidaan uudelleen. Arvioinnissa huomioidaan ne uudet seikat, jotka ovat tulleet lupaviranomaisen tietoon peruuttamisen jälkeen ja jotka johtaisivat luvan peruuttamiseen.

3.5.2 Peruuttaminen määräajaksi 18 §

Muusta kuin 16 tai 17 §:ssä säädetystä syystä ajolupa peruutetaan määräajaksi, vähintään kahdeksi kuukaudeksi ja enintään viideksi vuodeksi. Määräajan pituudesta määrättäessä otetaan huomioon erityisesti peruuttamisen perusteenä olevan teon tai tekojen vakavuus ja teko-olosuhteet. (Poliisi 2011, koulutusmateriaali.)

Jos ajoluvan haltija on syyllistynyt 9 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettuun tekoon, vakavaa piittaamattomuutta liikenneturvallisuutta kohtaan osoittavaa tekoa lukuun ottamatta, taikka 3 tai 4 kohdassa tarkoitettuun tekoon, vähimmäisaika ajoluvan peruuttamiselle on kuitenkin kuusi kuukautta.

Jos se on perustellusta syystä tarpeen seuraamuksen kohtuullistamiseksi, ajolupa voidaan peruuttaa edellä 1 ja 2 momentissa säädettyä lyhyemmäksi ajaksi. Jos ajolupa peruutetaan poliisin määräämän ajokiellon vuoksi, lupa peruutetaan ajokiellon ajaksi, jollei teon tai tekojen vakavuudesta ja teko-olosuhteista muuta johdu. Jos ajoluvan haltijalle annetaan ajokiellon sijaan varoitus, ajolupa voidaan jättää peruuttamatta. (Poliisi 2011, koulutusmateriaali.)

3.5.3 Peruuttaminen väliaikaisesti 19 §

Mikäli luvan haltija on luvan hakemista edeltäneen viiden vuoden aikana syyllistynyt henkeen tai terveyteen kohdistuvaan tai muuten väkivaltaista käyttäytymistä osoittavaan rikokseen, voidaan lupa peruuttaa väliaikaisesti. Myös syyllistyminen seksuaalirikokseen tai muuhun vastaavaan rikokseen katsotaan osoittavan, että luvan haltija on sopimaton toimimaan taksinkuljettajana ja hänen

ajolupansa voidaan peruuttaa väliaikaisesti. Väliaikainen peruuttaminen on muutoksenhausta huolimatta voimassa, kunnes asia on lainvoimaisesti ratkaistu. Jos syyte raukeaa, ajolupa on viivytyksettä palautettava haltijalleen, jollei syytä ajoluvan peruuttamiselle muuten ole.

Ajolupa on peruutettava väliaikaisesti, jos kuljettaja määrätään väliaikaiseen ajokieltoon. Lisäys väliaikaiseen peruuttamiseen astuu voimaan 19.1.2013. Sen mukaan jos poliisi päättää ajokorttilain 70 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettussa tapauksessa väliaikaisen ajokiellon voimassapidämisestä, poliisin on samalla päätettävä taksinkuljettajan ajoluvan väliaikaisesta peruuttamisesta. Jos poliisi määrää väliaikaisen ajokiellon päättymään ajokorttilain 72 §:n 1 momentin perusteella, myös taksinkuljettajan ajolupaa koskeva väliaikainen peruuttaminen on määrättävä samalla päättymään.

3.5.4 Varoitus 22 §

Taksinkuljettajalle voidaan ajoluvan määräaikaisen peruuttamisen asemesta antaa varoitus, jos ajoluvan peruuttamista on pidettävä kohtuuttomana seuraamuksena, eikä teon ole katsottava osoittavan piittaamattomuutta taksinkuljettajan vastuista ja velvollisuuksista tai yleensä säännösten ja määräysten noudattamisesta taikka hänelle aiemmin määrättyistä seuraamuksista.

3.5.5 Seuraukset ajoluvan peruutuksesta

Varsinais-Suomen poliisilaitoksen ajo-oikeuskäsittelyissä ajokieltojen määrittämisessä sovelletaan taulukkoa (taulukko 1.), josta selviävät lain mukaiset rangaistukset kustakin rikkomuksesta. Taulukossa on eritelty eri rikokset ja rikkomukset sekä niistä seuraavat ajokiellot sen mukaan, ovatko ne tehty taksinkuljettajana ensikertaa tai uusittuna.

Taulukko 1. Yhteenveto Varsinais-Suomen poliisin määräämistä ajokieltoajoista

	ensikertalainen	uusija	useita aikai- sempia ajo- kieltoja	ensikertalainen taksinkuljettajana tehtynä	uusija taksin- kuljettajana tehtynä
toistuvat rikkomukset, joista varoitus	varoitus	2 kk	9-12 kk		
toistuvat, joista ajokielto, vain rikesakkoja	peruutus ajokiellon ajaksi	6 kk	9-12 kk		
toistuvat, joista ajokielto, ainakin yksi RV	6 kk	9-12 kk	12 kk		
vakava piittaamattomuus	6 kk	9-12 kk		1 v	4 v
rattijuopumus	6 kk	3 v	4 v	3 v	5 v
törkeä rattijuopumus	1 v	5 v	5 v	5 v	5 v
törkeä liikenneturvallisuuden vaarantaminen	1 v	3 v	5 v	3 v	5 v

Perustelluista syistä ajokieltoja voidaan kohtuullistaa eli peruuttaa myös lyhyemmäksi ajaksi. Ajokiellon vuoksi taksinkuljettajan ajolupa voidaan esimerkiksi peruuttaa vain ajokiellon ajaksi, jollei teon tai tekojen vakavuudesta ja teko-olosuhteista muuta johdu. Tämä on lähtökohta vakavan piittaamattomuuden ja toistuvien rikkomusten osalta. Ajolupa voidaan puolestaan peruuttaa varsinaista ajokieltoa pidemmäksi ajaksi teon tai tekojen vakavuudesta ja teko-olosuhteista johtuen. (Poliisi 2011, koulutusmateriaali.)

Teon vakavuutta ja teko-olosuhteista arvioidaan työvuorossa tehtyjen sekä vapaa-ajalla tehtyjen tekojen perusteella. Työvuorossa tehty teko ei aina johda varsinaista ajokieltoa pidempään ajoluvan peruuttamiseen, mutta ammattipätevyysslain hengen mukaisesti työvuoroissa tehtyihin tekoihin suhtaudutaan yleensä ankarammin. Ankarampaa käsittelyä ajokiellon määräämisessä käytetään esimerkiksi, jos kuljettaja syyllistyy koulukuljetuksessa vakavaan piittaamattomuuteen ja teko-olosuhteetkin ovat sellaiset, että teon vakavuutta arvioitaessa ne on otettava huomioon. Toistuvien rikkomusten osalta tekojen vakavuutta kuvastaa se, että teot on tehty jatkuvasti työvuorossa. (Poliisi 2011, koulutusmateriaali.)

3.6 Lupakortti

Taksinkuljettajan ajolupa on kuljettajalle kuin toinen ajokortti. Muovisessa ajolupakortissa on kuljettajan valokuvan lisäksi mm. luvan myöntämisen ja viimeinen voimassaolopäivä sekä kaikki ne asemapaikat, joilta kuljettajalla on oikeus ajaa. Lain mukaan ajolupakortti on sijoitettava autossa niin, että se on asiakkaan nähtävissä. Ajolupa on myös esitettävä pyydettyä poliisille, tulli- ja rajavartiomiehelle. (Taksi 4/2009.)

Mikäli taksinkuljettajalla on ajolupa, mutta auton asemapaikkaa ei ole merkitty lupaan tai ajolupa ei ole hänen mukanaan, syyllistyy hän kuljettajan ammattipätevyssäännösten rikkomiseen. Rikkomuksesta on seurauksena sakkoa. Työntantajana toimivalla yrittäjällä on vastuu siitä, ettei ajoneuvoa luovuteta henkilölle, jolla ei ole taksinkuljettajan ajolupaa.

Kuva 2. Valmis ajolupa (Taksi 1/2010)

4 MIELIPITEITÄ LAISTA JA SEN VAIKUTUKSISTA

4.1 Haastattelujen taustatiedot

Selvittääkseni mielipiteitä laista ja sen vaikutuksista haastattelin 8.–16.3.2012 välisenä aikana kymmentä taksinkuljettajaa Loimaalla, kahta Suomen Taksiliiton edustajaa sekä kahta Varsinais-Suomen poliisilaitoksen, Turun pääpoliisiaseman ajo-oikeuskäsittelijää. Käytin avoimia haastatteluja, jotka toteutin pääsääntöisesti yksilöhaastatteluina. Minulla oli myös erityinen kunnia tehdä ryhmähaastattelu Loimaan taksinkuljettajille 8.3.2012, kun heidän vieraakseen saapuivat Suomen Taksiliitosta kesäkuun 2011 alussa valittu I puheenjohtaja Jari Lemmetyinen ja Raision kuljettajakoulutuksista vastaava Jari Vihersalo. Kaikki haastatteluihin osallistuneet olivat olleet alalla jo useampia vuosia. Suuri osa oli jo suorittanut pakollisen jatkokurssin, mutta ajoluvan hakemusprosessi oli suunnitelmassa vasta syksyllä 2014.

Haastatteluissa keskityin vastaajan mielipiteisiin laista, sen hyvistä ja huonoista puolista sekä mahdollisista kehitettävistä kohteista. Haastattelujeni runkona käytin etukäteen tekemääni haastattelupohjaa (liite 1). Taksinkuljettajilta kyselin myös lain taloudellisista vaikutuksista, koulutustarjonnasta sekä ajoluvan hakemusprosessista. Varsinais-Suomen poliisilaitoksen ajo-oikeuskäsittelijöiden kanssa keskityimme lähinnä viranomaisvaikutuksiin.

4.2 Lain hyviä puolia

Kaiken kaikkiaan yleinen mielipide on, että laki oli periaatteeltaan hyvä. Se nostaa alan arvostusta, selkeyttää koulutusta ja luo yhtäläisiä perusvalmiuksia kaikille alalla toimiville. Haastateltavat pitivät hyvänä asiana, että taksinkuljettajia koskeva säädös on nyt koottu yhteen ja samaan lakiin, kun aikaisemmin asioista oli säädetty tieliikennelaissa, ajokortti-asetuksessa ja taksiliikennelaissa.

Pakollinen koulutusvaatimus saa haastatelluilta paljon positiivista kannatusta. Haastateltujen mielestä kuljettajakoulutus on tärkeää, koska taksipalveluissa panostetaan yhä enemmän laatuun. Kunnollisella koulutuksella pystytään tarjoamaan laadukkaita palveluita. Erityisesti pakollinen peruskoulutus uusille kuljettajille koetaan hyväksi asiaksi, koska se antaa erinomaiset eväät alalle tulevalle taksinkuljettajalle - kuljettaja omaksuu alan yhteiset pelisäännöt jo kuljettajakoulutuksen aikana eikä hänen tarvitse oppia kaikkea ”kantapään” kautta. Useimpien mielestä myös jatkokoulutus on ihan paikallaan, koska sillä puolestaan turvataan alalla toimiville ajankohtaiset tiedot esimerkiksi lakimuutoksista ja laitteista. Myöskään paikallistuntemuksen kertaaminen ei ole pahasta.

4.3 Kehitettäviä asioita

Heti lain voimaan tultua kävi ilmi, että lain soveltamisessa taksinkuljettajan ajoluvan peruuttamista koskevien säännösten osalta oli ongelmia ja ne johtivat usein kohtuuttomuuksiin. Sakon lisäksi yksittäisen teon seuraamuksena voi olla ajokielto ja sen lisäksi ajoluvan peruuttaminen ajokieltoa pidemmäksi ajaksi, jolloin kuljettaja oli ilman toimeentuloa tämän ajan. Lisäksi kuljettaja voitiin irtisanoa työstään.

Peruuttamisiin tehtiin lain muutoksen myötä lievennyksiä, mutta yhä edelleen laki asettaa sekä Taksiliiton että viranomaisten mielestä taksiautoilijat eriarvoiseen asemaan muuhun ammattiliikenteeseen sekä yksityisautoilijoihin nähden. Mikäli kuljettajana on muu kuin ammatikseen kuljettajana toimiva, voi hän saman teon seuraamuksena sakon maksamisen lisäksi joutua ainoastaan kulkemaan työpaikalleen julkisella kulkuneuvolla, mutta jatkaa kuitenkin ammattinsa harjoittamista. Bussinkuljettaja puolestaan voi asettua ratin taakse heti ajokielon kärsittyään, mutta taksinkuljettaja voi joutua odottamaan ajolupansa takaisin saantia vielä useamman kuukauden. Toisaalta hän voi ajokiellon kärsittyään toimia linja-auton tai kuorma-auton kuljettajana, mutta ei ajaa taksia.

Viranomaisten mielestä lain soveltamisohjeet ovat puutteellisia. Asioihin joudutaan tekemään paljon tapauskohtaisia harkintoja, jolloin seuraamukset eri puolil-

la Suomea saattavat olla hyvinkin erilaisia. Erityisesti rikosoikeudellisista syistä tapahtuvat ammattiajolupien peruuttamiset ovat hyvin harkinnanvaraisia, koska käytännöistä ei ole vielä paljonkaan hallinto-oikeuden tai Korkeimman hallinto-oikeuden ennakkopäätöksiä.

Suomen Taksiliiton mielestä kansalaisten yhdenvertaisuuden ja oikeusturvan osalta lakia voitaisiin kehittää ottamalla mallia monissa Euroopan maissa käytössä olevasta pistejärjestelmästä. Nykyisin kaikki järjestelmään kuuluvat liikenerikkomukset ovat samanarvoisia, mutta pistejärjestelmässä liikenneturvallisuuden kannalta vakavimmiksi arvioiduille teoille voitaisiin antaa korkeampi pistearvo ja niihin syyllistyminen johtaisi siten nopeammin ajokieltoon. Pistejärjestelmässä voitaisiin huomioida myös esimerkiksi, onko pisteiden vähentämiseen/lisäämiseen johtava teko tehty ammattiajossa vai vapaalla. Taksiliiton mukaan pistejärjestelmä voisi myös taata entistä paremmin säännösten yhdenmukaisen soveltamisen.

Koulutuksessa nähdään myös jonkin verran kehitettäviä asioita. Peruskoulutuksen kesto voisi olla jopa 37 tuntia ja siihen pitäisi sisältyä myös pakollisena paikallistuntemuskoulutus. Pidemmän koulutuksen järjestäminen saattaisi kylläkin olla hankalampaa ja myös koulutuksen kustannukset nousisivat. Jatkokoulutuksen sisältöön puolestaan toivottiin enemmän käytännönläheisiä asioita. Haastateltavien mielestä pakollinen kuljettajakoulutus saattaa myös heikentää kuljettajien saamista alalle erityisesti maaseutupaikoilla. Toisaalta näin alalle hakeutuvat ne, jotka tosissaan kokevat kutsumusta haastavaa palveluammattia kohtaan.

4.4 Lain vaikutukset

Lain taloudelliset vaikutukset kohdistuvat erityisesti uusiin taksinkuljettajiin. Lain valmisteluvaiheessa 200 euron peruskurssin hinta on nykyisin ainakin Turussa n. 270–280 euroa. Kustannuksia tulee lisäksi 150 euron paikallistuntemuskokeesta, 100 euron teoriakokeesta, 60 euron lääkärintodistuksesta ja 60 euron

taksinkuljettajan ajoluvasta. Haastateltujen mielipiteiden mukaan kustannuksia ei ole satu siirrettyä kuljetuskustannuksiin.

Koulutusten järjestäminen on lisännyt huomattavasti työtä koulutuksen järjestäjille. Pakollisuuden myötä koulutukseen liittyvä paperityö on lisääntynyt merkittävästi, koska esimerkiksi Liikenteen turvallisuusvirastolle, Trafille joudutaan lähettämään tietoja koulutukseen osallistuvista useamman kerran koulutuksen aikana. Myös oppilaista on pidettävä kurssin aikana tarkasti kirjaa, koska lain mukaan oppilaan on osallistuttava kaikille oppitunneille, jotta hän saa oikeuden osallistua Trafín järjestämään kokeeseen.

Julkistalouden kustannuksista ei ole tässä vaiheessa tietoja. Lupien määrääikaisuus, jatkokoulutuksen suorittamisen seuranta ja soveltuvuuden tutkiminen eivät vielä ole lisänneet työtä lupaviranomaisella, koska suurimmaksi osaksi ajolupien uusinnat tulevat ajankohtaiseksi syksyllä 2014.

5 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tämän työn päätavoite oli laatia Varsinais-Suomen poliisilaitoksen, Turun pääpoliisiaseman lupayksikköä varten käsikirja taksinkuljettajan ajoluvan hakemusprosessista. Koska halusin selvittää käsikirjaa varten taustaa lain sisällöstä, tustuin taksinkuljettajan ammattipätevyydestä säädetyn lain laadintaan. Teoriapohjana selvityksessäni käytin Talan teosta lain laadinnasta ja sen vaikutuksista. Halusin selvittää myös, millaisia konkreettisia vaikutuksia lain laatiminen oli aiheuttanut eri asianosaisille, millaiset asiat laista koettiin positiivisina ja millaisiin asioihin toivottiin vielä muutoksia.

Asiasta ei löytynyt paljoakaan kirjallisuutta, mutta suurena apunani olivat Suomen Taksiliiton jäsenlehden vuosikerrat. Käsikirjaa (liite 2) laatiessani käytin hyväkseni poliisin sisäistä materiaalia sekä muista hakemusprosesseista laadittuja käsikirjoja. Hakemusprosessit eri poliisin myöntämille luvulle on melko samankaltaiset. Niin ajokorttia kuin taksinkuljettajan ajolupaa haettaessa tarkistetaan esimerkiksi hakijan taustaa, mutta taksinkuljettajan ajolupaa varten tarkistetaan myös hakijan sopivuus erityisen tarkasti.

Laki taksinkuljettajan ammattipätevyydestä tuli voimaan 1.1.2010, mutta sitä jouduttiin muuttamaan jo ennen kuin laki virallisesti astui voimaan. Muutokset koskivat tuolloin lähinnä koulutusta, koulutusohjelman sisältöä, koetta ja koulutusluvan haltijoita. Uudelleen lakiin tehtiin muutoksia keväällä 2011. Nämä muutokset astuvat voimaan pääsääntöisesti 19.1.2013, mutta muutamat lain kohdat tulivat voimaan jo 1.6.2011. Muutospainetta toi erityisesti Suomen Taksiliiton kritiikki ajolupien menetyksistä kohtuuttoman pitkiksi ajoiksi. Viranomaisille suurin vaikutus lain säätämisestä oli ajoluvan hakemusprosessissa. Lain mukaan ajoluvat on uusittava viiden vuoden välein, kunnes taksinkuljettaja täyttää 70 vuotta. Siirtymäajan voimassa olevat luvat on kaikki uusittava 1.1.2015 mennessä, joten edellinen syksy tulee olemaan viranomaisille hyvin kiireistä aikaa.

Asian pohjalta haastattelemieni henkilöiden mukaan laki kaipaisi vieläkin muutoksia. Taksiliiton vaatima rikkomusten pisteytysjärjestelmä ei mielestäni todennäköisesti toteudu lähiaikoina, mutta kansalaisten yhdenvertaisuuden periaat-

teeseen tullaan varmasti kiinnittämään laissa huomiota hyvinkin pian. Uskon myös, että viranomaisten kaipaamat soveltamisohjeet tulevat lain sisältöön. hallinto-oikeuksien ja Korkeimpien hallinto-oikeuksien päätökset tulevat lisääntymään, joten ajokieltojen ja ammattiajolupien peruuttamisiin saadaan yhtenevämpiä käytäntöjä koko Suomessa.

Mahdollinen kuntauudistus tulee todennäköisesti myös vaikuttamaan tähän lakiin. Nykyisen lain mukaan taksinkuljettajalla on oltava auton asemapaikan ja sen lähiympäristön katu- ja tieverkoston, reittien ja erilaisten hallinto- ja palvelulaitosten ja muiden tunnetuimpien käyntikohteiden tuntemus sekä muun lähialueen yleispiirteinen tuntemus. Lain 14 §:n mukaan ajoluvan kelpoisuus voidaan hakemuksesta laajentaa uuteen asemapaikkaan, jos ajoluvan haltija osoittaa paikallistuntemuksen myös tämän asemapaikan osalta. Kun kuntarajat laajenevat, paikallistuntemuksen suorittaminen tulee taksinkuljettajille varsin haasteelliseksi.

Käsikirjaa tullaan hyödyntämään Varsinais-Suomen poliisilaitoksen, Turun pääpoliisiaseman lupayksikössä syksyllä 2014, jolloin taksinkuljettajien ajolupien uusimiset tulevat ajankohtaiseksi. Koska tähän mennessä taksinkuljettajien ajolupahakemukset ovat olleet yksittäisiä, on toimistosihteereille hakemusprosessin kertaaminen ja siitä laadittujen käytännön ohjeiden löytyminen ensiarvoisen tärkeää hyvän asiakaspalvelun takaamiseksi.

Opinnäytetyöni kirjoitusvaiheessa sain toimistosihteerin viran Varsinais-Suomen poliisilaitoksen, Turun pääpoliisiaseman lupayksiköstä. Jään nyt innolla odottamaan syksyä 2014, että pääsen henkilökohtaisesti hyödyntämään tietojani taksinkuljettajan ammattipätevyydestä säädetystä laista.

LÄHTEET

Asetus luvanvaraisesta henkilöliikenteestä tiellä 1.7.1994/666

Eduskunnan vastaus EV 76/2009

Eduskunta 2012a. Eduskuntatyö > Lainsäädäntö. Viitattu 13.3.2012
<http://web.eduskunta.fi/Resource.phx/eduskunta/eduskuntatyo/lainsaadanto/esittely.htx>

Eduskunta 2012b. Eduskuntatyö > Lainsäädäntö. Viitattu 13.3.2012
<http://web.eduskunta.fi/dman/Document.phx?documentId=qd23506132950029>

Eduskunta 2012c. Nuorteneduskunta > Näin laki syntyy. Viitattu 13.3.2012
<http://www.nuorteneduskunta.fi/Suomeksi/Eduskunta/Vasen/Nain-laki-synty/>

Hallituksen esitys HE 33/2009

Hallituksen esitys HE 208/2009

Hallituksen esitys HE 212/2010

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. Tutki ja kirjoita. 6.–7. uudistettu painos. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi

Jormanainen, A. 2009. Taksinkuljettajien ammattipätevyydestä säädetään lailla. Taksi 4/2009.

Jormanainen, A. 2010. Ajolupaa ei peruuteta aina kuudeksi kuukaudeksi. Taksi 3/2010.

Laki ajoneuvoliikennerekisteristä 13.6.2003/541

Laki taksinkuljettajan ammattipätevyydestä 18.9.2009/695

Laki taksinkuljettajien ammattipätevyydestä annetun lain muuttamisesta 1314/2009

Laki taksinkuljettajien ammattipätevyydestä annetun lain muuttamisesta 390/2011

Liikenne ja viestintäministeriö. 2005. Taksinkuljettajan ammattitaito Työryhmän mietintö 73/2005. Helsinki

Liikenne- ja viestintävaliokunnan mietintö LiVM 10/2009

Oikeusministeriö. 2011. Näkökulmia parempaan sääntelyyn. Paremman sääntelyn neuvottelukunnan loppuraportti 33/2011. Helsinki.

Poliisi 2012a. Paikallispoliisi. Viitattu 13.3.2012
<http://www.poliisi.fi/poliisi/home.nsf/pages/015D67F34062194AC2257530003E860C?opendocument>

Poliisi 2012b. Varsinais-Suomen poliisilaitos > Yleistä poliisilaitoksesta. Viitattu 13.3.2012

Poliisi 2012c. Ajokortit > Taksinkuljettajan ajolupa. Viitattu 13.3.2012
<http://www.poliisi.fi/poliisi/home.nsf/pages/6478A22BAA9F7F5AC2256BC30046420A?opendocument>

Sisäasianministeriön kirje SMDno/2009/3910

Taksiliikennelaki 2.3.2007/217

Tala, J.2005. Lakien laadinta ja vaikutukset. Helsinki: Edita Publishing Oy

Tieliikennelaki 3.4.1981/267

Tolvanen, M. 2011. Tieliikenteen käsikirja. Helsinki: Edita Publishing Oy

Valtioneuvoston asetus taksinkuljettajien ammattipätevyydestä 5.11.2009/825

LAKI TAKSINKULJETTAJAN AMMATTIPÄTEVYYDESTÄ 685/2009 HAASTATTELUKYSYMYKSIÄ

- Mitä mieltä olet laista?
 - a) Mitkä ovat lain hyvät puolet?
 - b) Miten mielestäsi lakia tulisi kehittää?

- Miten suhtaudun pakolliseen koulutusvaatimukseen?
 - a) Onko kuljettajakoulutus ja säännöllinen jatkokoulutus mielestäsi tarpeellista?
 - b) Miten uskot pakollisen kuljettajakoulutuksen vaikuttavan kuljettajien saamiseen alalle?
 - c) Onko koulutustarjontaa mielestäsi riittävästi?
 - d) Oletko itse suorittanut vaadittavan koulutuksen?

- Lain vaikutuksista
 - a) Millaiset ovat mielestäsi lain taloudelliset vaikutukset?
 - b) Miten laki on vaikuttanut viranomaisten toimintaa?
 - c) Onko lailla ollut mielestäsi vaikutusta ihmisten tietoisuuden ja arvojen kannalta?

- Hakemusprosessista
 - a) Oletko jo itse hakenut ajolupaa?
 - b) Jos et, milloin olet aikonut sen tehdä?
 - c) Jos olet, millaisena koit hakemusprosessin?

KÄSIKIRJA TAKSINKULJETTAJAN AJOLUVASTA

1 SÄÄDÖKSET JA MÄÄRÄYKSET	2
2 YLEISTÄ	2
3 AJOLUVAN HAKEMINEN	3
3.1 Hakemukset tiedot	3
3.2 Hakemuksen liitteet	3
3.2.1 Ensimmäinen ajolupa	3
3.2.2 Jatkamista koskeva ajolupa	4
3.2.3 Ajoluvan kaksoiskappale	4
3.2.4 Reklamaatio	4
3.3 Luvan myöntämisen edellytykset	5
3.4 Tietojen tarkistus	5
4 PÄÄTÖS AJOLUVAN MYÖNTÄMISESTÄ	6
5 KIELTEINEN PÄÄTÖS	6
6 VALMIS AJOLUPA	7
7 AJOLUVAN PERUUTTAMINEN	7
7.1 Peruuttaminen kokonaan 16 §	7
7.2 Peruuttaminen toistaiseksi 17 §	8
7.3 Peruuttaminen määräajaksi 18 §	8
7.4 Peruuttaminen väliaikaisesti 19 §	8
7.5 Varoitus 22 §	9
7.6 Seuraukset ajoluvan peruutuksesta	9
8 PROSESSIKAAVIO	11

1 SÄÄDÖKSET JA MÄÄRÄYKSET

- Asetus taksinkuljettajan ammattipätevyydestä (825/2009)
- Laki taksinkuljettajan ammattipätevyydestä (695/2009)
- Arkistolaki (831/1994)
- Hallintolaki (434/2003)
- Laki henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa (761/2003)
- Sisäasianministeriön asetus poliisin suoritteiden maksullisuudesta (660/2006)
- Tieliikennelaki (267/1981)

2 YLEISTÄ

Laki taksinkuljettajien ammattipätevyydestä (18.9.2009/695) tuli voimaan 1.1.2010. Samalla taksinkuljettajan ajolupa muuttui määräaikaiseksi. Lupa myönnetään viideksi vuodeksi kerrallaan ja luvan uusimisen ehtona on laissa määritellyn jatkokoulutuksen suorittaminen. Mikäli taksinkuljettajan ajolupa (entinen ammattiajolupa) on myönnetty aikaisemmin kuin 1.1.2010, on kuljettajan uusittava lupansa 31.12.2014 mennessä.

Taksinkuljettajan ajoluvan saamiseksi henkilön on suoritettava vähintään 30 tuntia kestävä taksinkuljettajan koulutus sekä yleinen koe, jonka järjestää Liikenteen turvallisuusviraston (Trafi) palveluntuottaja. Lisäksi henkilön on suoritettava paikallistuntemuskoe asemapaikalle, jolla aikoo toimia taksinkuljettajana.

Ammattipätevyyden ylläpitäminen vaatii kuljettajalta viiden vuoden aikana seitsemän tuntia jatkokoulutusta, joka voidaan suorittaa jaksoina. Jatkokoulutuksen aiheiden tulee olla asetuksen taksinkuljettajan ammatti-pätevyydestä 2 §:n aihealueiden mukaisia. Koska jatkokoulutus on tarkoitettu ammatissa jo toimiville kuljettajille, sen erityistavoitteena on lisätä liikenteen ja kuljetuksien turvallisuutta. Mikäli henkilöllä on ammattipätevyys linja-auto ja/tai kuorma-autoluokkiin ja hän suorittaa jatkokoulutusta niihin, tulee ottaa huomioon, ettei sitä voida hyväksi lukea taksinkuljettajan ammattipätevyyden jatkokoulutukseen.

Henkilöiden, joilla on voimassa pelkästään invataksin kuljettamiseen oikeuttava ajolupa, tulee suorittaa 1.1.2015 mennessä seitsemän tunnin jatkokoulutuksen lisäksi asemapaikan paikallistuntemuskoe voidakseen jatkaa kuljettajana toimimista.

3 AJOLUVAN HAKEMINEN

Taksinkuljettajan ajoluvan voi myöntää mikä tahansa poliisilaitos eli päätösvalta asiassa ei ole sidottu esimerkiksi hakijan asuinpaikan tai auton asemapaikan poliisilaitokseen. Hakeminen ei edellytä henkilökohtaista asiointia poliisilla.

Hakemus täytetään poliisilaitoksella Kameleon-lomakkeistossa olevalle lomakkeelle. Voidaan täyttää myös esimerkiksi taksikurssilla ja toimittaa nippuna poliisilaitokselle.

Taksinkuljettajan ajoluvan suoritemaksu vuoden 2012 alusta lähtien on 60 euroa. Se on maksettava hakemusta jätettäessä. Mikäli koulutuksen järjestäjä toimittaa hakemukset poliisille kootusti, hakemukset voidaan myös laskuttaa kurssin järjestäjältä.

Oikeus taksinkuljettamiseen alkaa, kun ajolupa luovutetaan hakijalle. Ajolupa myönnetään viideksi vuodeksi ja sen voimassaoloa voidaan jatkaa viideksi vuodeksi kerrallaan aina siihen saakka, kun hakijan ajo-oikeus on voimassa tai hakija täyttää 70 vuotta.

3.1 Hakemukset tiedot

Lupahakemukseen täytetään hakijan

- suku-, etu- ja kutsumanimi
- henkilötunnus
- tieto äidinkielestä
- puhelinnumero
- täydellinen osoite
- ajokorttiluokka
- ajokortin viimeinen voimassaolopäivä ja myöntäjä

Mikäli hakijalla on ollut aikaisempi ajolupa, hakemukselle merkitään aikaisempien ajolupien myöntäjät ja asemapaikat sekä alkuperäisen ajoluvunnumero. Hakijan tulee tarkistaa tietojen oikeellisuus ja allekirjoittaa hakemus.

3.2 Hakemuksen liitteet

3.2.1 Ensimmäinen ajolupa

Mikäli hakija hakee ensimmäistä ajolupaansa, on hänen liitettävä lupahakemukseen

- kaksi passivalokuvan vaatimukset täyttävää valokuvaa
- todistus taksinkuljettajan koulutuksesta ja kokeesta
- enintään kuusi kuukautta aikaisemmin annettu lääkärinlausunto

- todistus enintään kuusi kuukautta aikaisemmin suoritetusta paikallistuntuskokeesta
- maksu 60 €

Sisäasianministeriön mukaan taksinkuljettajan ajolupa on poikkeuksellisesti mahdollista saada myös ilman koulutuksen suorittamista, mikäli koulutuksen saatavuuteen liittyvistä syistä yhteiskunnan järjestämät kuljetukset (esimerkiksi koulu- tai vammaiskuljetukset) ovat vaarassa jäädä ajamatta. Tällöin hakemukseen on liitettävä myös kuljetuksista vastuussa olevan tahon selvitys em. kuljetusten tarpeesta ja kuljetusten keskeytymisen vaarasta. Kuljetuksesta vastaava taho voi olla kunnan sosiaali-, terveys-, tai opetustoimi. Lupa myönnetään normaalisti viideksi vuodeksi, mutta kokeen suorittamiselle annetaan tässä tapauksessa määräaika, joka on korkeintaan kuusi kuukautta.

3.2.2 Jatkamista koskeva ajolupa

Taksinkuljettajan ajoluvan voimassaolon jatkamista koskevaan hakemukseen on liitettävä

- todistus jatkokoulutuksesta
- enintään kuusi kuukautta aikaisemmin annettu lääkärinlausunto, mikäli hakija on täyttänyt 45 vuotta
- kaksi passikuvan vaatimukset täyttävää valokuvaa
- maksu 60 €

3.2.3 Ajoluvan kaksoiskappale

Mikäli taksinkuljettajan ajolupa on kadonnut, anastettu, tuhoutunut tai haltijan henkilötiedoissa on tapahtunut muutos, henkilölle voidaan myöntää taksinkuljettajan ajoluvan kaksoiskappale. Kaksoiskappale on voimassa saman ajan kuin taksinkuljettajan ammattipätevyyskin.

Kun hakija hakee luvan kaksoiskappaleella, on hänen ilmoitettava hakemuksessa syy hakemiseen. Hakemukseen on liitettävä

- kaksi passikuvan vaatimukset täyttävää valokuvaa
- maksu 60 €

3.2.4 Reklamaatio

Mikäli ajoluvan haltija huomaa ajolupansa tietosisällössä virheen, on hänen reklamoida siitä toimittajalle yhden kuukauden kuluessa ajoluvan toimituspäivästä. Luvan toimittaja säilyttää digitoituvat kasvokuvat sähköisessä muodossa virhetilanteiden varalta kuluva kuukautta seuraavan kalenterikuukauden ajan. Kaikki sisältömuutokset tulee aina tehdä uudella hakemuksella kuvineen.

3.3 Luvan myöntämisen edellytykset

- hakijalla on muu auton ajo-oikeus kuin kahdeksi vuodeksi saatu lyhytaikainen ajo-oikeus tai muussa ETA-valtiossa annettu auton ajokortti ja hän täyttää mainittua ajo-oikeutta tai ajokorttia koskevat tarkemmat vaatimukset, joista säädetään valtioneuvoston asetuksella
- hakija ei ole täyttänyt 70 vuotta
- hakija täyttää säädetyt C- ja D-luokan ajokorttilupaa koskevat terveysvaatimukset
- hakija on suorittanut hyväksytysti taksinkuljettajan koulutuksen ja kokeen
- hakijalla on auton asemapaikkaa vastaava paikallistuntemus
- hakija on muutenkin henkilökohtaisilta ominaisuuksiltaan sopiva taksinkuljettajaksi

Taksinkuljettajan henkilökohtaisia ominaisuuksia arvioitaessa otetaan huomioon hakijan edellytykset toimia taksinkuljettajana, hakijan vuorovaikutustaidot sekä suomen ja ruotsin kielen taito. Mikäli henkilö on suorittanut hyväksytysti taksinkuljettajan koulutuksen ja kokeen, tämä katsotaan osoitukseksi myös riittävästä vuorovaikutustaidoista ja kielitaidosta.

Hakijaa ei voida pitää sopivana taksinkuljettajaksi, jos

- hän on syyllistynyt laissa säädettyihin liikenne- tai muihin rikoksiin, jotka osoittavat hänen olevan ilmeisen sopimaton toimimaan taksinkuljettajana
- hän on hakemista edeltäneen viiden vuoden aikana syyllistynyt rattijuopumukseen, törkeään rattijuopumukseen, törkeään liikenneturvallisuuden vaarantamiseen, kulkuneuvon kuljettamiseen oikeudetta tai RL 23:1 mukaiseen toimintaan, joka osoittaa vakavaa piittaamattomuutta liikenneturvallisuutta kohtaan.
- hän on hakemista edeltäneen viiden vuoden aikana syyllistynyt henkeen tai terveyteen kohdistuvaan rikokseen tai muuhun väkivaltaista käyttäytymistä osoittavaan rikokseen, seksuaalirikokseen tai muuhun vastaavaan rikokseen, josta on tuomittu vankeutta, ehdollista vankeutta, nuorisorangaistus ja yhdyskuntapalvelus
- hän on hakemista edeltäneen vuoden aikana tuomittu ajokieltoon tai edellytykset ajokieltoon määräämiselle toistuvien liikenneriikosten tai –rikkomusten takia ovat olleet
- hän on poliisin pitämän rekisterin perusteella muutoin osoittanut olevansa elämäntavoiltaan tai henkilökohtaisilta ominaisuuksiltaan sopimaton (esimerkiksi kaksi päihtyneenä säilöönottoa hakemusta edeltäneen vuoden aikana tai muita kuin liikenneriikkomuksia ja –rikoksia, joista on tuomittu sakkoa)

3.4 Tietojen tarkistus

Hakijan henkilötiedot, ajokortin tiedot ja mahdolliset myöntämisen esteet tarkistetaan LTJ/ATJ-, VTJ- sekä Patja-järjestelmästä. Tämän jälkeen hakemukselle kirjataan vastaanottopäivämäärän, vastaanottajan nimi, liitteiden lukumäärä,

merkinnät henkilötietojen tarkastamisesta sekä myöntämiseen vaikuttavat rekisterimerkinnät. Hakemukselle merkitään myös Diaarinumero.

4 PÄÄTÖS AJOLUVAN MYÖNTÄMISESTÄ

Päätös ajoluvan myöntämisestä tehdään Kameleon-lomakkella. Lomakkeeseen merkitään

- luvan ehdot
- myöntävän poliisilaitoksen koodi
- myöntämispäivämäärä sekä viimeinen voimassaolopäivä
- lisätietojen antaja
- asemapaikan kuntakoodit

Asemapaikat merkitään paikallistuntemuskokeesta annetun todistuksen perusteella. Tiedot on merkittävä paikat sekä kuntakoodeina että kirjoitettuna. Päätöksen tekijä allekirjoittaa päätöksen. Päätökseen lisätään valokuvat. Toinen kappale päätöksestä lähetetään lupakortin valmistajalle Gemaltoon ja toinen liitetään hakemukseen, joka siirretään väliarkistoon odottamaan kortin valmistamista.

Hakijalle voidaan antaa kopio päätöksestä, mikäli ajojen aloittamiseen ennen ajoluvan luovuttamista on erityinen tarve ja edellytykset ajoluvan luovuttamiselle ovat olemassa.

5 KIELTEINEN PÄÄTÖS

Kun hakijan tausta on tarkistettu poliisin rekistereistä ja hän on tällaisten tietojen perusteella osoittanut olevan elämäntavoiltaan ja henkilökohtaisilta ominaisuuksiltaan sopimaton toimimaan taksinkuljettajana, ei hakijalle voida lupaa myöntää. Luvan epäämisestä kirjoitetaan perustelut Kameleon-lomakkeelle.

Poliisin tekemään päätökseen saa hakea valittamalla muutosta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Kielteinen päätös tehdään kirjallisesti ja se annetaan tiedoksi hallintolain todisteellista tiedoksiantoa koskevia sääntöjä noudattaen sille henkilölle, jota päätös koskee. Päätökseen liitetään valitusosoite (lomake löytyy poliisin Word-lomakkeista). Valitusosoituksessa on mainittava valitusviranomainen, viranomainen, jolle valituskirjelmä on toimitettava sekä valitusaika ja mistä aika lasketaan.

6 VALMIS AJOLUPA

Kun valmis taksinkuljettajan ajolupa palautuu Gemaltosta, se tarkistetaan ja siirretään yhdessä hakemuksen ja päätöksen kanssa neuvontapisteeseen odottamaan noutoa. Ajolupaa luovutettaessa luovuttaminen kirjataan LTJ:hin. Mikäli henkilöllä on aikaisempi henkilöauton ammattiajolupa tai taksinkuljettajan ajolupa, nämä otetaan poliisin haltuun, jotta ne voidaan mitätöidä. Hakijan tulee esittää ajokorttinsa lupaa noutaessaan.

7 AJOLUVAN PERUUTTAMINEN

Taksinkuljettajan ajoluvan voi peruuttaa mikä tahansa toimivaltainen poliisilaitos. Peruuttamispäätöstä tehtäessä on kuitenkin noudatettava hallintolakia ja asianosaisen kuulemista koskevia säännöksiä.

Ajolupa voidaan peruuttaa, jos luvan haltija

- ei enää täytä ajoluvan myöntämisen edellytyksiä;
- ei noudata asetettuja lupaehtoja;
- ei noudata säännöksiin tai poliisin erilliseen määräykseen perustuvaa velvollisuuttaan toimittaa ammattipätevyysslaissa tarkoitettu lausunto terveydentilastaan tai todistus ajokyvystään; tai
- itse pyytää luvan peruuttamista

Kun ajolupa peruutetaan, on se luovutettava poliisille. Määräajaksi peruutettu ajolupa palautetaan haltijalleen määräajan päätyttyä. Jos ajolupa peruutetaan toistaiseksi, ajoluvan palauttamisen edellytyksenä on, että ajoluvan haltija osoittaa peruuttamisperusteen poistuneen. Ajolupaa ei kuitenkaan palauteta, jos sen voimassaolo on päättynyt.

Ennen ajoluvan palauttamista luvanhaltijan sopivuus on arvioitava uudelleen 9 §:n mukaisesti. Mikäli poliisilla on syy epäillä, ettei luvan haltija ole säilyttänyt ajotaitoaan, poliisi voi ennen luvan palauttamista määrätä hänet toimittamaan määräajassa todistuksen uudesta kuljettajantutkinnosta.

Mikäli hakija itse pyytää peruuttamista, lupa peruutetaan kokonaan. Lupa voidaan peruuttaa myös toistaiseksi, määräajaksi tai väliaikaisesti. Luvanhaltijalle voidaan peruutuksen sijasta antaa varoitus.

7.1 Peruuttaminen kokonaan 16 §

Ajolupa peruutetaan kokonaan, jos luvan haltija sitä pyytää.

7.2 Peruuttaminen toistaiseksi 17 §

Ajolupa peruutetaan toistaiseksi, jos luvan haltija:

- määrätään ajokieltoon toistaiseksi;
- ei enää täytä ajoluvan terveystaakkoja (C- ja D-luokan terveystaakot) tai
- ei ole asetetussa määräajassa toimittanut todistusta 4 §:n 2 momentissa tarkoitettua taksinkuljettajan kokeen suorittamisesta hyväksytysti taikka muuta selvitystä, jonka poliisi on tämän lain nojalla määrännyt esitettäväksi

Toistaiseksi tehty peruutus päättyy, kun peruuttamisperuste poistuu. Ennen ajoluvan palauttamista ajoluvan haltijan sopivuus arvioidaan uudelleen. Arvioinnissa huomioidaan ne uudet seikat, jotka ovat tulleet lupaviranomaisen tietoon peruuttamisen jälkeen ja jotka johtaisivat luvan peruuttamiseen.

7.3 Peruuttaminen määräajaksi 18 §

Muusta kuin 16 tai 17 §:ssä säädetystä syystä ajolupa peruutetaan määräajaksi, vähintään kahdeksi kuukaudeksi ja enintään viideksi vuodeksi. Määräajan pituudesta määrättäessä otetaan huomioon erityisesti peruuttamisen perusteena olevan teon tai tekojen vakavuus ja teko-olosuhteet.

Jos ajoluvan haltija on syyllistynyt 9 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettuun tekoon, vakavaa piittaamattomuutta liikenneturvallisuutta kohtaan osoittavaa tekoa lukuun ottamatta, taikka 3 tai 4 kohdassa tarkoitettuun tekoon, vähimmäisaika ajoluvan peruuttamiselle on kuitenkin kuusi kuukautta.

Jos se on perustellusta syystä tarpeen seuraamuksen kohtuullistamiseksi, ajolupa voidaan peruuttaa edellä 1 ja 2 momentissa säädettyä lyhyemmäksi ajaksi. Jos ajolupa peruutetaan poliisin määräämän ajokiellon vuoksi, lupa peruutetaan ajokiellon ajaksi, jollei teon tai tekojen vakavuudesta ja teko-olosuhteista muuta johdu. Jos ajoluvan haltijalle annetaan ajokiellon sijaan varoitus, ajolupa voidaan jättää peruuttamatta.

7.4 Peruuttaminen väliaikaisesti 19 §

Ajolupa voidaan peruuttaa väliaikaisesti, jos on todennäköistä, että luvan haltija on luvan hakemista edeltäneen viiden vuoden aikana syyllistynyt henkeen tai terveyteen kohdistuvaan tai muuten väkivaltaista käyttäytymistä osoittavaan rikokseen, seksuaalirikokseen tai muuhun vastaavaan rikokseen ja teko osoittaa hänen olevan ilmeisen sopimaton toimimaan taksinkuljettajana ja matkustajien turvallisuus sitä edellyttää. Väliaikainen peruuttaminen on muutoksenhausta huolimatta voimassa, kunnes asia on lainvoimaisesti ratkaistu. Jos syyte raukeaa, ajolupa on viivytyksettä palautettava haltijalleen, jollei syytä ajoluvan peruuttamiselle muuten ole.

Ajolupa on peruutettava väliaikaisesti, jos kuljettaja määrätään väliaikaiseen ajokieltoon.

Lisäys väliaikaiseen peruuttamiseen astuu voimaan 19.1.2013. Sen mukaan jos poliisi päättää ajokorttilain 70 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetussa tapauksessa väliaikaisen ajokiellon voimassapitämisestä, poliisin on samalla päätettävä taksinkuljettajan ajoluvan väliaikaisesta peruuttamisesta. Jos poliisi määrää väliaikaisen ajokiellon päättymään ajokorttilain 72 §:n 1 momentin perusteella, myös taksinkuljettajan ajolupaa koskeva väliaikainen peruuttaminen on määrättävä samalla päättymään.

7.5 Varoitus 22 §

Taksinkuljettajalle voidaan ajoluvan määräaikaisen peruuttamisen asemesta antaa varoitus, jos ajoluvan peruuttamista on pidettävä kohtuuttomana seuraamuksena, eikä teon ole katsottava osoittavan piittaamattomuutta taksinkuljettajan vastuista ja velvollisuuksista tai yleensä säännösten ja määräysten noudattamisesta taikka hänelle aiemmin määrätystä seuraamuksista.

7.6 Seuraukset ajoluvan peruutuksesta

Ajo-oikeuskäsittelyissä ajokieltojen määrittämisessä sovelletaan ao. taulukkoa, josta selviävät lain mukaiset rangaistukset kustakin rikkomuksesta. Taulukossa on eritelty eri rikokset ja rikkomukset sekä niistä seuraavat ajokiellot sen mukaan, ovatko ne tehty taksinkuljettajana ensikertaa tai uusittuna.

	ensikertalainen	uusija	useita aikaisempia ajokieltoja	ensikertalainen taksinkuljettajana tehtynä	uusija taksinkuljettajana tehtynä
toistuvat rikkomukset, joista varoitus	varoitus	2 kk	9-12 kk		
toistuvat, joista ajokielto, vain rikesakkoja	peruutus ajokiellon ajaksi	6 kk	9-12 kk		
toistuvat, joista ajokielto, ainakin yksi RV	6 kk	9-12 kk	12 kk		
vakava piittaamattomuus	6 kk	9-12 kk		1 v	4 v
rattijuopumus	6 kk	3 v	4 v	3 v	5 v
törkeä rattijuopumus	1 v	5 v	5 v	5 v	5 v
törkeä liikenneturvallisuuden vaarantaminen	1 v	3 v	5 v	3 v	5 v

Perustelluista syistä ajokieltoja voidaan kohtuullistaa eli peruuttaa myös lyhyemmäksi ajaksi. Ajokiellon vuoksi taksinkuljettajan ajolupa voidaan esimerkiksi peruuttaa vain ajokiellon ajaksi, jollei teon tai tekojen vakavuudesta ja tekoolosuhteista muuta johdu. Tämä on lähtökohta vakavan piittaamattomuuden ja toistuvien rikkomusten osalta. Ajolupa voidaan puolestaan peruuttaa varsinaista

ajokieltoa pidemmäksikin ajaksi teon tai tekojen vakavuudesta ja teko-olosuhteista johtuen.

Teon vakavuutta ja teko-olosuhteista arvioidaan työvuorossa tehtyjen sekä vapaa-ajalla tehtyjen tekojen perusteella. Työvuorossa tehty teko ei aina johda varsinaista ajokieltoa pidempään ajoluvan peruuttamiseen, mutta ammattipätevyyslain hengen mukaisesti työvuoroissa tehtyihin tekoihin suhtaudutaan yleensä ankarammin. Ankarampaa käsittelyä ajokiellon määräämisessä käytetään esimerkiksi, jos kuljettaja syyllistyy koulukuljetuksessa vakavaan piittaamattomuuteen ja teko-olosuhteetkin ovat sellaiset, että teon vakavuutta arvioitaessa ne on otettava huomioon. Toistuvien rikkomusten osalta tekojen vakavuutta kuvastaa se, että teot on tehty jatkuvasti työvuorossa.

8 PROSESSIKAAVIO

Asiakas

- tuo hakemuksen henkilökohtaisesti
- hakemus toimitetaan taksikurssilta

- päätös luvan epäämisestä
- valitusosoitus

- tieto luvan epäämisestä
- valitusosoitus
- tai mahdollinen
- väliaikainen ajolupa

- valmis ajolupa

Poliisi

- Hakemuksen tarkastaminen (ensimmäinen lupa)
- hakijan tiedot LTJ/ATJ, VTJ, Patja
 - valokuvat, 2 kpl
 - lääkärintodistus (enint. 6 kk vanha)
 - todistus taksinkuljettajan koulutuksen ja kokeen suorittamisesta
 - todistus paikallistuntemuskokeen suorittamisesta
 - maksu 60 €

- Hakemuksen tarkastaminen (luvan jatkaminen)
- hakijan tiedot LTJ/ATJ, VTJ, Patja
 - valokuvat, 2 kpl
 - lääkärintodistus yli 45-vuotialta (enint. 6 kk vanha)
 - todistus jatkokoulutuksesta
 - maksu 60 €

- Hakemuksen tarkastaminen (kaksoiskappale)
- valokuvat, 2 kpl
 - maksu 60 €
- Hakemuksen tarkastaminen (reklamaatio)
- veloituksetta

- Hakemuksen vastaanottaminen
- drno
 - vastaanottopäivämäärä
 - vastaanottaja
 - liitteiden lukumäärä
 - tarkastusmerkinnät
 - merkintä maksusta

- Päätös luvan myöntämisestä Kameleon-lomakkeelle (2 kpl)
- luvan ehdot
 - poliisilaitoksen koodi
 - myöntämispäivämäärä
 - viimeinen voimassaolopäivämäärä
 - asemapaikan kuntakoodit/asemapaikat
 - toimituspaikan poliisiyksikönkoodi/nimi
 - mikäli lupa evätään, perustelut
 - allekirjoitus ja nimenselvennys

Hakemus/päätös väliarkistoon

Hakemus/päätös sekä valmis ajolupa merkintä LTJ:hin

Arkisto

Gemalto

Päätös Gemaltoon

Valmis ajolupa